

Ўзбекистон мусулмонлари идораси

МЕН ҲАМ НАМОЗ ЎҚИЙМАН

*Олти диний калима
Аллоҳ таолонинг сифатлари
Таҳорат, гусл, таяммум
Намоз ўқиш тартиби
Қирқ фарз
Масжид одоблари
Энг керакли дуолар*

Тошкент
2019

УЎК 28-534.35

КБК 86.38

М 43

*Ушбу китобда динимизнинг беш устунидан бири – на-
моз ўқишининг тартиб-қоидалари Имоми Аъзам Нўъмон
ибн Собит (раҳматуллоҳи алайҳ) асос солган ҳанафий
мазҳаби бўйича содда, тушунарли баён қилинган. Шу-
нингдек, китобда имон ва ислом шартлари, Аллоҳнинг
сифатлари, масжид одоблари, таҳорат, ғул таяммум
тартиблари, энг фазилатли дуолар ҳақида ҳам қисқа ва
муҳим маълумотлар келтирилган.*

Мен ҳам намоз ўқийман [Матн] / тузувчи М. Ш.
Жуман. - Тошкент : Movarounnahr, 2019. - 116 б.

Таҳрир ҳайъати:

Усмонхон Алимов (ижодий гуруҳ раҳбари),
Шайх Абдулазиз Мансур (масъул муҳаррир),

Муҳаммад Шариф Жуман (тузувчи),

Ҳомиджон Ишматбеков,

Раҳимберди Раҳмонов,

Абдул Жалил Хўжам

Абдумурод Тилавов,

Жамшид Шодиев

Толибжон Низомов

*Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида-
ги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2019 йил 13 мартдаги
1311-сонли хулосаси асосида нашрга тайёрланди.*

ISBN 978-9943-12-569-8

© Мовароуннахр, 2019

СЎЗБОШИ

Мўмин-мусулмонларга бир кунда беш маҳал намозни фарз қилган ва: **«Намозни баркамол ўқингиз...»** (*Бақара сураси, 43-, 110-оятлар*) дея амр этган Аллоҳ таолога Ўзининг улуғлиги ва қудратича, дунё яралганидан то қиёматгача имон келтирган барча бандалар томонидан ўқиладиган барча намозлар ракатлари ададидан ҳам ортиқ, ҳар бир руку, барча сажадаларда айтиладиган тасбеҳлар миқдоридан ҳам каррот-каррот кўп ҳамду санолар бўлсин.

Муборак ҳадиси шарифларида намозга: «Жаннатнинг калити», «Диннинг устуни», «Мўминнинг меърожи», дея жуда чиройли таъриф берган, умматларини ушбу ибодатни баркамол адо этишга ҳамда: **«Менинг намоз ўқиганимни кўрганингиздек сизлар ҳам намоз ўқингиз»** (*Имом Бухорий ривояти*), деган суюкли Пайғамбаримиз, оламлар сарвари Муҳаммад мустафо (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)га ҳадсиз, ҳисобсиз дурудунинг салаватлар бўлсин.

Ислом динининг бизгача бекаму кўст етиб келишида жуда катта ҳисса қўшган, Расулulloҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)дан эшитган ҳар бир сўзни, ҳадисни хотирасига жо айлаб, жуда катта масъулият ва ягона мақсад

– Аллоҳ ризоси учун кейинги авлодларга етказган саҳобаларга, тобеинларга, табаа тобеинларга, муҳаққиқ уламоларга Аллоҳнинг раҳмати ва мағфирати бўлсин.

Намоз шундай ибодатки, ундаги лаззат, роҳат, фароғат, ҳузур-ҳаловат, хотиржамликни сўз билан таърифлаш жуда қийин. Таъбир жоиз бўлса, банда саждага бош қўйиб, ўзининг ожизлигию Буюк Яратувчининг қодири мутлақлигини эслаш билан туйиладиган маънавий лаззатни бошқа бирор ҳолатда туйиш мушкул.

Дарҳақиқат, саодат калити – намознинг фойдалари бисёр. Зотан, Аллоҳ таоло буюрган ҳар бир амал бандалар учун кони фойдадир. Уларда кўплаб ҳикматлар яширинган. Аллоҳ амрларига амал қилган киши кўнглида ихлос ила икки дунё саодатидан умидвор бўлса, рағбату мукофот олиши муқаррар.

Намоз – одамни ҳам жисмоний, ҳам руҳий жиҳатдан чиниқтирадиган ибодат. Покланиш жараёни – таҳоратдан то намознинг ҳаракату қоидалари: такбир, қиём, руку, сажда, жалса ва таслим — буларнинг барчаси Аллоҳнинг бандаларига беназир инъоми, буюк тухфасидир. Шундай экан, бу амалларни сўзда эмас, балки чин ихлос билан амалда бажарсаккина, улкан фойдаларга эришамиз.

Намознинг маънавий фойдалари – савобини эса Аллоҳ таоло ниятимизга, ихлосимизга яраша кўпайтириб бераверади.

Муҳтарам мўмин-мусулмонлар! Юртимизда тоат-ибодатлар Имоми Аъзам – Абу Ҳанифа Нўъмон ибн Собит (раҳматуллоҳи алайҳ) асос солган ҳанафий мазҳабида адо этилади. Шу боис, ибодатларни ҳанафий мазҳаби қоидаларига қатъий риоя қилган ҳолда адо этсангиз, турли фитналарнинг олдини олишга ҳисса қўшиб, улкан ажрларга эга бўлган бўласиз, иншоаллоҳ.

Ушбу китоб, иншоаллоҳ, Аллоҳ таоло амрига бўйсунган, Расули муҳтарам Муҳаммад мустафо (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)нинг кўрсатмаларига риоя қилишни ич-ичидан истаётган мўмин-мусулмонлар учун тоат-ибодатларни бекаму кўст адо этишларида жуда зарур кўлланмадир.

Ҳозир юртимизда эл-юрт манфаати, халқ фарвонлигини кўзлаб барча соҳаларда улкан ислохотлар, бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари авж олган. Беш вақт намозлардан сўнг мамлакатимизда тинчлик-осойишталик барқарорлигини, хайрли ишлар бардавомлигини сўраб, Аллоҳ таолога дуо-илтижолар қилиш нур устига нур бўлади.

Усмонхон АЛИМОВ,
*Ўзбекистон мусулмонлари идораси раиси,
муфтий*

ИСЛОМ ВА ИМОН ШАРТЛАРИ

Ислом дини тинчлик, поклик, ҳалоллик, меҳр-мурувват, инсонларни икки дунё саодатига етказувчи диндир. Бу дин инсонларни ягона илоҳ – Аллоҳ таолога, Унинг фаришта-ларига, китобларига, пайғамбарларига, қиёмат кунига, яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам Унинг хоҳиши билан бўлишига, ўлгандан сўнг қайта тирилишга ишонишга чакиради. Ана шуларга қалбан ишонганлар мусулмон, имонли бўладилар.

Мусулмон кишига ҳар куни беш маҳал намоз ўқиш, Рамазон ойида рўза тутиш, закот бериш, яъни бойлиги нисобга (муайян миқдорга) етса йилда бир марта маълум миқдорини ҳақдорларга бериш, ҳаж қилиш, яъни моддий ва соғлиғи жиҳатидан қурби етганда ҳамда йўллар беҳатар бўлганида белгиланган ойларда Маккаи мукаррамага бориб умрида бир марта ҳаж амалларини адо этиш фарздир.

ИМОННИ ИЗҲОР ҚИЛИШ КАЛИМАЛАРИ

Киши мусулмон бўлганини ушбу калималар билан изҳор қилади:

«Лаа илаҳа иллаллоҳ, Муҳаммадур расулуллоҳ».

(«Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқдир, Муҳаммад Аллоҳнинг Пайғамбаридир»).

«Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳ ва ашҳаду анна Муҳаммадан ʼабдуҳу ва расулуҳ».

(«Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқлигига ва Муҳаммад (алайҳиссалом) Аллоҳнинг бандаси ва расули эканига иқрорман»).

АЛЛОҲ ТАОЛОНИНГ СИФАТЛАРИ

Аллоҳ таолонинг Зотий сифатлари ва Субутий сифатлари бор.

Зотий сифатлари:

1. Вужуд (Бордир)
2. Қидам (Борлигининг аввали йўқдир)
3. Бақо (Борлигининг охири йўқ)
4. Ваҳдоният (Бирдир)
5. Муҳолафатун лил-ҳаводис (ҳеч бир махлуқотга ўхшамайди)
6. Қиём бинафсиҳи (Борлигида ҳеч нарсага муҳтож эмасдир).

Субутий сифатлари:

1. Ҳаёт (доимо тирик)
2. Илм (барча нарсани билиш)
3. Самъ (ҳамма нарсани эшитиш)

4. Басар (кўриш)
5. Ирода (хоҳиш)
6. Қудрат (барча нарсага қодирлик)
7. Калом (сўзлаш)
8. Таквин (бутун махлуқотни яратиш).

ИККИ ИМОН КАЛИМАСИ

Имони мужмал – Мўминликнинг қисқа ифодаси

Аманту биллаҳи кама ҳува би асмаиҳи ва сифатиҳи ва қобилту жамийъа аҳкамиҳи ва арканиҳи.

Маъноси: Аллоҳга, Унинг исми ва сифатларига имон келтирдим ва У буюрган барча ҳукмларини ва фарзларини қабул қилдим.

Имони муфассал – Мўминликнинг муфассал ифодаси

Аманту биллаҳи ва малаикатиҳи ва кутубиҳи ва русулиҳи вал явмил ахири вал қодари хойриҳи ва шарриҳи миналлоҳи таъала вал баъси баъдал мавт.

Маъноси: Аллоҳга, Унинг фаришталарига, китобларига, расулларига, охират кунига, яхшилик ва ёмонлик Аллоҳнинг хоҳиши билан бўлишига ва ўлимдан кейин қайта тирилишга ишондим.

ОЛТИ ДИНИЙ КАЛИМА

1. Калимаи тоййиба – Тўғри сўз

Лаа илаҳа иллаллоҳ, Муҳаммадур росулуллоҳ.

Маъноси: Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқдир! Муҳаммад Аллоҳнинг расулидир.

2. Калимаи шаҳодат – Иқрорлик калимаси

Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳу ва ашҳаду анна Муҳаммадан ʼабдуҳу ва росулуҳ.

Маъноси: Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқлигига ва Муҳаммад (алайҳиссалом) Аллоҳнинг бандаси ва расули эканига иқрорман.

3. Калимаи тавҳид – Тавҳидга иқрорлик калимаси

Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳу ваҳдаҳу лаа шарийка лаҳ, лаҳул мулку ва лаҳул ҳамд(у) юҳйи ва юмийт(у) ва ҳува ҳайюл лаа ямут(у), биядиҳил хойр(у) ва ҳува ʼала кулли шайъин қодир.

Маъноси: Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқлигига иқрорман! Аллоҳнинг шериги йўқдир. Мулк Аллоҳникидир. Мақтов Аллоҳгадир. (Аллоҳ) тирилтиради ва ўлдиради. Аммо Ўзи тирикдир, ўлмайди. Яхшилик Унинг ихтиёридадир ва У ҳамма нарсага қодирдир!

4. Калимаи радди куфр – Куфрни қайтариш калимаси

Аллоҳумма инни аъзуз бика мин ан ушрика бика шайъан ва ана аълам. Ва астағфирука лима ла аълам. Иннака антал ғалламул ғуйуб.

Маъноси: Ё Аллоҳ, Сендан ўзим билганим ҳолда Сенга бирор нарсани шерик қилишимдан асрашингни сўрайман. Сендан ўзим билганим ҳолда ширк қилиб қўйган бўлсам, кечиришингни тилайман. Албатта, Сен ғайбларни билгувчи Зотсан.

5. Калимаи истиғфор – Гуноҳларни кечиришни сўраш калимаси

Астағфируллоҳ, астағфируллоҳ, астағфируллоҳ таъала мин кулли замбин азнаб-туҳу ғамдан ав хотоан сиррон ва ғаланияҳ. Ва атубу илайҳи миназ замбиллазий аъламу ва миназ-замбиллазий ла аълам. Иннака антал ғалламул ғуйуб.

Маъноси: Ё Аллоҳ, гуноҳларимни кечиришингни сўрайман. Ё Аллоҳ гуноҳларимни кечиришингни сўрайман. Атайлаб ё адашиб, яширин ё ошкора қилган ҳамма гуноҳларимни кечиришингни сўрайман. Ўзим билган ва билмаган гуноҳларимдан Аллоҳга тавба қиламан (қайтаман). Албатта, Сен ғайбларни билгувчи Зотсан.

6. Калимаи тамжид – Улуғлаш калимаси

Субҳоналлоҳи вал ҳамду лиллаҳи ва лаа илаҳа иллаглоҳу валлоҳу акбар. Лаа ҳавла ва лаа қуввата илла биллаҳил ғалийил ғазим. Ма шаа Аллоҳу каана ва маа лам яшаъ лам якун.

Маъноси: Аллоҳнинг айбу нуқсони йўқдир. Мақтовлар Аллоҳгадир. Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқдир! Аллоҳ улуғдир. Ҳаракат ва куч-қувват фақат қудратли ва буюк Аллоҳ таолонинг хоҳиши билан бўлади. Аллоҳ нимани хоҳласа, бўлади, нимани хоҳламаса, бўлмайди.

ТАҲОРАТ

Таҳорат қилмасдан намоз ўқиш мумкин эмас. Аллоҳ таоло бундай марҳамат қилади: **«Эй имон келтирганлар! Намоз (ўқиш)-га турар экансиз, албатта, юзларингизни, кўлларингизни тирсакларигача ювингиз, бошларингизга масҳ тортингиз ва оёқларингизни тўпиқларигача (ювингиз)!»** (*Моид* сураси, 6-оят).

Жаноби Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) биз мусулмонларга бундай насиҳат қилганлар: **«Имконингиз қадар тозаликка риоя этингиз. Аллоҳ таоло тозаликни Исломи динига асос (пойдевор) қилди. Жаннатга фақат покизалар киради»** (*«Жомиус-сағир»*, 1-жилд, 133-бет).

Мўмин намозни адо этишга киришишидан олдин баданини поклаши шарт. Бу таҳорат олиш, агар ғусл вожиб бўлса, ғусл қилиш ё маълум ўринларда таяммум қилиш билан бўлади. Кийими пок – қон, сийдик, тезак, йиринг каби нажосатлардан тоза бўлиши (дирҳам микдоридан* кам теккан бўлса, макрух) лозим. Намоз ўқийдиган ўрни нажосатдан пок бўлиши зарур.

* Дирҳам микдори – 3,1 гр.

ТАҲОРАТ ҚИЛИШ ТАРТИБИ

1. Сув билан (олд ва маъ-қад) тозаланиб бўлгандан сўнг, таҳоратга ният қил-гач, кўнгилда «Бисмил-лаҳир роҳманир роҳийм», дейилади.

2. Сўнг қўллар ошиқлари билан уч марта ювилади. Қўл бармоғида узук бўлса, уни қимирлатиб, ўрнига сув етказилади.

3. Ўнг қўл кафтига сув тўлдириб, оғизга олинади ва оғиз ғарғара қилиб чайи-лади ва тишлар бармоқ ё мисвок билан ишқаланади. Сўнг яна шу тартибда оғиз икки марта чайилади.

4. Ўнг қўл кафтига сув тўлдирилиб бурунга тор-тилади, сўнгра чап қўл би-лан қоқилади. Шу амал яна икки марта бажарилади.

5. Ўнг қўл билан, кафтига сув тўлдирилиб, юз уч марта ювилади.

6. Ўнг қўл тирсаклари билан қўшиб, ишқалаб ювилади.

7. Сўнгра чап қўл тирсаклари билан қўшиб, ишқалаб ювилади.

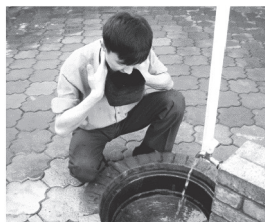
8. Икки қўлни ҳўллаб ўрта, номсиз ва кафтлар билан бошнинг ҳамма қисмига масҳ тортилади.

9. Масҳ тортишда бошга тегмаган икки қўлнинг кўрсаткич бармоғи билан икки кулоқнинг ичи, бош бармоқ билан эса кулоқлар орқаси масҳ қилинади.

10. Қўллар ҳўлланиб, икки қўлнинг уч кичик бармоғи орқаси бўйин томирига теккизиб олинади.

11. Ўнг оёқ тўпиғи билан қўшиб, чап қўлда ишқалаб уч марта ювилади. Биринчи ювишдан сўнг ўнг оёқ панжалари ораси тагидан, жимжилоғидан бошлаб (чап қўл жимжилоғи киритилиб) хилол қилинади.

12. Чап оёқ ҳам шу тарзда уч марта ювилади. Аммо унинг панжалари бошмолдоғидан бошлаб хилол қилинади.

Тирноқларга, терига (сув ўтказмайдиган) лак ёки бўёқлар сурилган бўлса, уларни кетказиб, сўнг таҳорат қилиш керак. Акс ҳолда таҳорат дуруст бўлмайди.

Таҳорат олаётганда гапирмаслик, эҳтиёждан ортиқ сув ишлатмаслик, уст-бошга иложи борича сув сачратмаслик керак.

ТАҲОРАТНИНГ ФАРЗЛАРИ

1. Юзни пешонанинг сочлар чиққан жойидан ияк остигача ва икки кулоқ орасидаги қисмини ювиш.

2. Қўлларни тирсаклари билан бирга қўшиб ювиш.

3. Бошнинг тўртдан бирига масҳ тортиш.

4. Оёқларни тўпиқлари билан қўшиб ювиш.

ТАҲОРАТНИНГ СУННАТЛАРИ

1. Мисвок ишлатиш. Оғизни ювганда мисвок ишлатиш суннатдир.

2. Аввал қўлларни уч марта ювиш.

3. Оғизни ва бурунни чайиш.

4. Соқол орасини, қўл ҳамда оёқ бармоқлари орасини хилол қилиш.

5. Аввал ўнг, кейин эса чап тараф аъзоларини ювиш.

6. Юз, қўл ва оёқни уч мартадан ювиш.

Таҳоратдан сўнг:

“Ашҳаду алла илаҳа иллаллоҳу ваҳдаҳу ла шарика лаҳ ва ашҳаду анна Муҳаммадан ʼабдуҳу ва росулуҳ” деб айтиш.

Маъноси: “Аллоҳдан бошқа ибодат қилишга ҳақли илоҳ йўқ. Муҳаммад (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) Унинг бандаси ва элчиси эканига иқрорман”.

“Аллоҳуммажъалний минат-таввабийна важъалний минал мутатоҳҳирийн”.

Маъноси: “Ё Аллоҳ, мени тавба қилувчи ва покланувчи бандаларингдан қил”.

ТАҲОРАТНИ БУЗАДИГАН ҲОЛЛАР

1. Баданнинг бирор жойидан қон ё йиринг чиқиб, чиққан жойи атрофига ёйилиши;
2. Оғиз тўлиб қусиш;
3. Икки йўлдан ел ё бирор нарса чиқиши;
4. Милк қонаганда тупук ранги қизил бўлиши;
5. Ҳушдан кетиш;
6. Намоз ўқиётиб ёнидаги одам эшитадиган даражада кулиш;
7. Ётиб, ёнбошлаб ва ортни ерга теккизмай суяниб ухлаш.

ҒУСЛ

Эр-хотин қовушганда, эҳтилом бўлганда, яъни, уйқуда ё уйғоқликда маний шаҳват билан чиққанда, аёллар ҳайз ва нифосдан тоза бўлганидан сўнг ғусл (бутун баданни сув билан ишқалаб ювиш) фарз бўлади.

Ҳар жума ва ҳайит намозлари учун ғусл қилиш суннатдир. Бу Пайғамбаримиз (солаллоҳу алайҳи ва саллам) доимо бажарган амаллардандир.

Ғуслнинг фарзлари:

1. Оғизни сув билан томоққа етказиб, фарғара қилиб чайиш;

2. Бурунни сув билан ачиштириб чайиш;

3. Бутун баданни ишқалаб ювиш.

Ғусл қуйидаги тартибда қилинади.

1. «Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм» дейилади ва ғуслга ният қилинади.

2. Қўллар ошиқлари билан ювилади.

3. Икки йўл ювилади ва таҳорат олинади. Баданда маний бўлса, ювиб кетказилади. Аввал бошга, кейин ўнг ва чап елкага сув қуйиб, бутун бадан яхшилаб ювилади. Агар баданда игнанинг учидай қуруқ жой қолса ҳам, ғусл тугал бўлмайди.

ТАЯММУМ

Аллоҳ таоло бундай марҳамат қилади: **«Бордию, бетоб ё сафарда бўлсангиз ёки сизлардан бирортангиз ҳожатхонадан чиққан бўлса ёхуд хотинларингиз билан яқинлик қилган бўлсангиз-у, (ғусл қилишга) сув топа олмасангиз, покиза ер (тупроқ, тош, қум, чанг кабилар) билан таяммум қилиб, юзларингиз ва қўлларингизга суртинг. Албатта, Аллоҳ афв этувчи ва кечирувчидир»** (*Нисо сураси, 43-оят*).

Таяммум қилишда таҳоратга ёки ғуслга ният қилинади. Ҳар иккисини қўшиб ният қилиш ҳам мумкин.

Таяммум олиш тартиби қуйидагичадир:

1. Енгларни тирсакларигача шимариб, «Покланиб намоз ўқиш учун таяммум қилишга ният қилдим», деб кўнгилдан ўтказилади.

2. **«Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм»**, дейилади ва қўллар, бармоқлари ораси очиқ ҳолда, тупроқ ёки тупроқ жинсидан бўлган бирор нарсага бир марта урилади.

3. Қўлларнинг ичи (кафт) билан юзнинг ювиладиган қисми масҳ қилинади.

4. Қўлларни иккинчи бор тупроқ ёки тупроқ жинсидан бўлган нарсага уриб, чап қўлнинг кафти ва бармоқлари билан ўнг қўл тирсаги билан қўшиб, ўнг қўл кафти ва бармоқлари билан чап қўл тирсаги билан қўшиб масҳ қилинади.

Таяммумда тўртта фарз бор:

1. Ният;

2. Пок тупроқ ё унинг жинсидан бўлган нарсага таяммум қилиш;

3. Икки қўлни пок тупроққа ё бошқа нарсага уриб юзга суриш;

4. Қўлларни яна тупроққа уриб, тирсаклари билан қўшиб қўлларга суриш.

Таяммумни бузадиган ҳоллар:

1. Таҳоратга етарли сув топилиши;

2. Бадандаги яра ёки (бошқа) узр туфайли таяммум олган кишидан узрнинг кетиши;

3. Таҳоратни бузадиган барча ҳоллар таяммумни ҳам бузади.

АЁЛЛАРГА ХОС МАСАЛАЛАР

Балоғат ёшига етган қиз ва туғиш ёшидан ўтмаган аёллар бачадонидан ҳайз ва нифос келади:

1. Ҳайз

Ҳайзнинг энг кам келиш муддати уч кеча-кундуз, энг узоқ келадиган муддати ўн-кеча кундуздир. У кунларда қон давомли келмай, ора-сира тўхташи ҳам мумкин. Бироқ ораликдаги бу кунлар ҳам ҳайз кунлари ҳисобланади.

Аёлларга ҳайз кўрган кунларида: намоз ўқиш, рўза тутиш, Қуръон ўқиш (Қуръон муаллимаси толибага сўзма-сўз ҳижжалаб Қуръон ўргатиши мумкин), Қуръони каримни ушлаш, Каъбани тавоф этиш, масжидга кириш, эри билан жуфтлашиш ҳаром бўлади.

Аёллар ҳайздан тоза бўлгач, ҳайз кўрган кунларидаги намозларнинг қазосини ўқимайдилар. Лекин Рамазон рўзасини тутмаган кунларининг қазосини тутиб беришлари лозим.

II. Нифос

Аёл туққандан сўнг бачадонидан келадиган қон нифос дейилади. Нифоснинг энг узок келиш муддати қирқ кундир. Энг оз келиш муддати белгиланмаган.

Аёл ҳайз кўрганда унга ҳаром бўлган нарсалар нифос кўрганида ҳам ҳаром бўлади. Аёл нифос кунларидаги намозлар қазосини ўқимайди, Рамазон ойида рўза тутмаган кунларининг қазосини тутиб бериши лозим.

III. Истиҳоза

Хасталик туфайли аёлларда таносил йўлидаги ё бачадон томири ёрилиши сабабли келадиган қон “истиҳоза қони” дейилади. Ҳайз кўрганда ўн кундан ўтиб келган; уч кундан оз келган қон, нифосда қирқ кундан ўтиб келган қон ва ҳомиладордан келган қон истиҳоза бўлади. У ҳолатларда аёллар намоз ўқишни, рўза тутишни қолдирмасликлари керак.

НАМОЗ

Намоз динимизнинг иккинчи рукни ҳисобланади. Намоз – Аллоҳ таоло бизларга берган ҳадсиз-ҳисобсиз неъматларга шукронадир. Намоз солиҳ амалларнинг энг афзалидир. Солиҳ амал туфайли банда Аллоҳ таолога суюкли бўлади.

Турли баҳоналар билан намоз ўқимай юрган киши Аллоҳ таолонинг амрига бўйсунмаган бўлади. Аллоҳ таоло амрига бўйсунмаслик катта мусибатдир.

Қуръони каримнинг кўплаб оятларида намоз ўқиш амр этилган:

«Намозни баркамол ўқингиз, закот берингиз ва руку қилувчилар (намозхонлар) билан бирга руку қилингиз (намоз ўқингиз)!» (*Бақара сураси, 43-оят*).

«Намозни баркамол ўқингиз ва закотни берингиз!» (*Бақара сураси, 110-оят*).

«Аллоҳ имонларингизни (Байтул Макдисга қараб ўқиган олдинги намозларингиз ажрини) зое кеткизмас. Албатта, Аллоҳ одамларга нисбатан меҳрибон ва раҳмлидир» (*Бақара сураси, 143-оят*).

«(Эй Муҳаммад!) Имон келтирган бандаларимга айтинг, намозни баркамол адо этсинлар ҳамда савдо-сотиқ ва ошна-оғай-

нигарчилик бўлмайдиган кун (қиёмат) келмай туриб, Биз уларга ризқ қилиб берган нарсалардан хуфёна ва ошкора эҳсон қилсинлар!» (*Иброҳим сураси, 31-оят*).

«Қуёш оғишидан то тун қоронғусигача намозни баркамол адо этинг ва тонгги ўқишни (бомдод намозини) ҳам (адо этинг!) Зеро, тонгги ўқиш (фаришталар) ҳозир бўладиган (намоз) дир. Тунда (ярим кечада) уйғониб ўзингиз учун таҳажжудни (нафл намозини) ўқинг! Шоядки, Раббингиз Сизни (Қиёмат кунида) мақтовли (шафоат қиладиган) мақомда тирилтирса» (*Исро сураси, 78–79-оятлар*).

«Аҳлингизни намоз (ўқиш)га буюринг ва (ўзингиз ҳам) унга (намозга) бардошли бўлинг!» (*Тоҳо сураси, 132-оят*).

«Мўминлар нажот топдилар. Улар намозларида ўзларини камтар тутувчидирлар. Улар намозларини асрагувчи (вақтида адо этувчи)дирлар» (*Муъминун сураси, 1–2, 9-оятлар*).

«(Эй Муҳаммад!) Китоб (Қуръон)дан Сизга ваҳий қилинган нарсани тиловат қилинг ва намозни баркамол адо этинг! Албатта, намоз фахш ва ёмон ишлардан қайтарур. Албатта, Аллоҳнинг зикри (барча нарсадан) улуғдир. Аллоҳ қилаётган ишларингизни билур» (*Анкабут сураси, 45-оят*).

«Бас, (эй Муҳаммад!) Улар (кофирлар) айта-

ётган сўзларга сабр қилинг ва Қуёш чиқишидан илгари ва ботишидан аввал Раббингизга ҳамд билан тасбеҳ айтинг (намоз ўқинг)! Яна кечанинг (бир қисмида) ва саждалар (намозлар) ортидан тасбеҳ айтинг!» (*Қоф сураси, 39–40-оятлар*).

«(Эй Мухаммад!) Сиз Раббингизнинг ҳукмига сабр қилинг! Зотан, Сиз Бизнинг кўз ўнгимизда (ҳимоямизда)дирсиз! (Тонгда уйкудан) турган пайтингизда, Раббингизга ҳамд билан тасбеҳ айтинг! Шунингдек, тундан (маълум вақт ажратиб) ва юлдузлар юз ўгиргач (ботгач, сахарда) ҳам Унга тасбеҳ айтинг!» (*Тур сураси, 48–49-оятлар*).

«Дарҳақиқат, инсон бетоқат қилиб яратилгандир. Қачонки, унга ёмонлик (камбағаллик ёки мусибат) етса, у ўта бардошсизлик қилувчидир. Қачонки, унга яхшилик (бойлик, саломатлик) етса, у ўта ман этувчи (бахил)дир. Фақат намозхонлар бундан мустасно бўлган ҳолларида намозларида мунтазам (давоматли), (топган) мол-мулкларидан (ажратилган) маълум ҳақ борки, у тиланчи ва маҳрум кишилар учундир» (*Маориж сураси, 19–25-оятлар*).

Намознинг фазилатлари ҳақидаги ҲАДИСЛАРДАН НАМУНАЛАР

* «Эй Муҳаммад, бир кеча-кундузда умматларингга беш вақт намозни фарз қилдим. Ўзим аҳд қилдимки, ким шу беш вақт намозни ўз вақтида адо этиб юрса, у кишини жаннатга киритаман. Ким ўз вақтида адо этиб юрмаса, у банда хусусида аҳдим йўқдир» (*Ҳадиси қудсий*).

* Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) асҳобларидан сўрадилар: «Бирор-тангиз уйингизнинг олдидан оқиб ўтадиган дарёда (ёки сойда) ҳар куни беш маҳал ювинсангиз, баданимда кир қолибди, деб айтасизми?» Саҳобалар: «Сира ҳам кир қолмайди», дейишди. Расули акрам: «Беш вақт намоз ҳам шунга ўхшаш, Аллоҳ таоло намоз сабабли гуноҳларни кечиради».

* «Аср намозини узрсиз қазо қилиб қўйган одам бола-чақасию мол-дунёсидан ажраган киши кабидир».

* «Қоронғу кечаларда масжидга борган кишиларга, Қиёмат куни нурга эга бўлишлари хушxabарини етказинг».

* «Сизлардан бирларингиз намоз ўқиган жойда таҳоратини бузмасдан ўтирган муддатда, фаришталар уни: “Илоҳо, бу кишининг

гуноҳларини кечир ва унга раҳм айла», деб дуо қилишади».

* «Кечаси туриб ибодат қилган ва хотинини уйғотган, хотини туришни хоҳламаса, юзига сув сепган одамга Аллоҳ раҳматини ёғдирсин. Кечаси туриб намоз ўқиган ва эрини уйғотган, эри туришни хоҳламаса, юзига сув сепган хотинга Аллоҳ раҳматини ёғдирсин».

* «Намоз жаннатнинг калитидир».

* «Намоз диннинг устунидир».

* «Намоз мўминнинг меърожидир».

АЗОН

Аллоҳу акбар!

Аллоҳу акбар!

Аллоҳу акбар!

Аллоҳу акбар!

Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳ!

Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳ!

Ашҳаду анна Муҳаммадар росулуллоҳ!

Ашҳаду анна Муҳаммадар росулуллоҳ!

Ҳайя ʔалас-солаҳ!

Ҳайя ʔалас-солаҳ!

Ҳайя ʔалал фалаҳ!

Ҳайя ʔалал фалаҳ!

Аллоҳу акбар!

Аллоҳу акбар!

Лаа илаҳа иллаллоҳ.

Маъноси: Аллоҳ улуғдир!

Аллоҳ улуғдир!

Аллоҳ улуғдир!

Аллоҳ улуғдир!

Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқлигига иқрорман!

Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқлигига иқрорман!

Муҳаммад Аллоҳнинг элчиси эканига иқрорман! Муҳаммад Аллоҳнинг элчиси эканига иқрорман!

Намозга шошилинг!

Намозга шошилинг!

Нажотга шошилинг!

Нажотга шошилинг!

Аллоҳ улуғдир! Аллоҳ улуғдир!

Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқ!

Бомдод намозининг азонида **Ҳайя ғалал фалаҳ!** сўзларидан кейин икки марта «**Ас-солату хойрум минан-навм!**» («Намоз уйқудан афзалдир!») калималари айтилади.

АЗОН ДУОСИ

Аллоҳуммаробба ҳазиҳид даъватит таммах. Вас-солатил қоимаҳ, ати Муҳаммаданил васийлата вал фазийлаҳ. Вад-дарожатал ғалиятар рофиъа. Вабъас-ҳу мақомам маҳмуданиллазий ваъадтах. Варзуқна шафа-ғатаҳу явмал қиямах. Иннака ла тухлифул миъад!

Маъноси: Ушбу комил даъватнинг ва вақти ҳозир бўлган намознинг Парвардигори, ё Аллоҳ! Муҳаммад (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)га васила, фазилат, баланд ва олий даража ато эт. Уни Ўзинг ваъда қилган мақтовли мақомда тирилтир. Бизга Қиёмат куни унинг шафоатини насиб эт. Албатта, Сен ваъдага хилоф қилмайсан.

НАМОЗ ЎҚИШ ТАРТИБИ

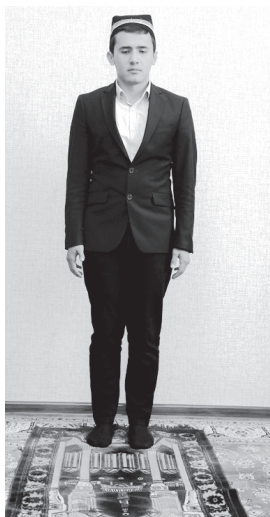
Бир кунда беш маҳал (бомдод, пешин, аср,

шом ва хуфтон) намоз ўқиш ҳар бир мусулмонга фарздир.

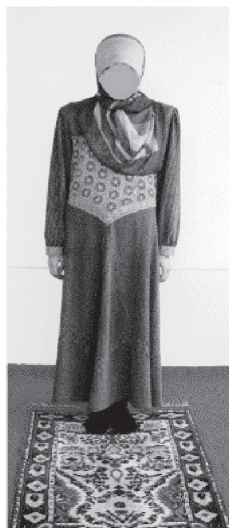
БОМДОД НАМОЗИ

Бомдод намози тонг отгандан то қуёш чиққунича ўқилади. Бомдод намози икки ракат суннат, икки ракат фарз, жами тўрт ракатдир. Фарз амални (намозни) адо этган киши охиратда савобга эришади, уни адо этмаган киши азобланади. Суннат амалини адо этган киши улкан савобга эришади.

Бомдод намозининг икки ракат суннати бундай ўқилади:

1-расм.
Ният.

2 -расм.
Ният.

1. «Каъбанинг бир тарафига юзланиб шу вақт бомдод намозининг икки ракат суннати-ни холис Аллоҳ таоло учун ўқишни ният қилдим», деб кўнгилдан ўтказилади (1–2-расмлар).

3-расм.
Ифтитоҳ такбири
(намозни бошлаш).

4-расм.
Ифтитоҳ такбири
(намозни бошлаш).

2. «Аллоҳу акбар», деб эркаклар қўллар каф-тини қиблага қаратиб, бош бармоқларининг учи-ни кулоқларининг юмшоқ жойига теккизиша-ди (3-расм), аёллар қўлларини елка баробарида кўтарадилар (4-расм).

5-расм.
Қиём.

6-расм.
Қиём.

3. Эркаклар қўлларини боғлаб, ўнг қўл кафтини чап қўл кафти устига қўйиб, ўнг қўлнинг бош ва кичик бармоқлари билан чап қўл биллагини ушлаб киндик остида тутишади (5-расм). Аёллар ўнг қўлни чап қўл устида тутиб, қўлларини кўкракда тутишади (6-расм). Бу ҳол «қиём» дейилади. (Қиёмда (тик турган ҳолда) сажда қилинадиган жойга қараб турилади).

Қўллар боғлангач, ичда ўзи эшитадиган даражада сано ўқилади: ***Субҳанакаллоҳумма ва биҳамдика ва табарокасмука ва таъала жаддука ва ла илаҳа ғойрук.***

Маъноси: «Ё Аллоҳ! Сенга ҳамд айтиб барча айблардан поклигингни ёд этаман. Исминг

улуғдир. Улуғлигинг ҳамма улуғлардан улуғдир. Сендан ўзга илоҳ йўқдир».

Санодан сўнг ичида *«Аъзу биллаҳи минаш шайтонир роҷийм. Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм»*, дейилади ва Фотиҳа сураси ўқилади.

ФОТИҲА СУРАСИ

Алҳамду лиллаҳи роббил ʼаламийн. Ар-роҳманир роҳийм. Малики явмиддийн. Ийяка наъбуду ва ийяка настаъийн. Ихдинас сиротол мустақийм. Сиротоллазийна ан-ʼамта ʼалайҳим. Ғойрил мағзуби ʼалайҳим валаз-золлийн. (Фотиҳа сурасидан кейин овоз чиқарилмасдан “Амийн” дейилиши керак.

Маъноси: «Ҳамд оламларнинг Рабби – Аллоҳгаким, (У) Меҳрибон, Раҳмли ва жазо (ва мукофот) кунининг (қиёмат кунининг) эгасидир. Сенгагина ибодат қиламиз ва Сендангина ёрдам сўраймиз. Бизни шундай тўғри йўлга йўллагинки, у Сен инъом этган зотларнинг йўли (ҳидоят йўли) бўлсин, ғазабга учраган ва адашганларнинг эмас!»

Фотиҳа сурасидан сўнг бир (зам) сура ўқилади. (*Зам – қўшимча*).

КАВСАР СУРАСИ

Инна аътойнакал-кавсар. Фасолли лироб-бика ванҳар. Инна шаани ака ҳувал абтар.

Маъноси: «(Эй Муҳаммад!) Албатта, Биз Сизга Кавсарни ато этдик. Бас, Раббингиз учун (беш вақт ёки Қурбон ҳайити учун) намоз ўқинг ва (туя) сўйиб қурбонлик қилинг! Албатта, ғанимингизнинг ўзи (барча яхшиликлардан) маҳрумдир».

(Кавсар – жаннатдаги бир ажиб дарё ёки ҳовузнинг номи. Унинг суви асалдан тотли, қор ва сувдан оқ. Ундан ичган киши абадий чанқамайди.)

7-расм.
Руку.

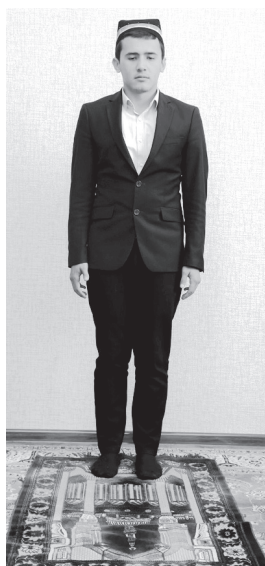

8-расм.
Руку.

4. Зам сура тугагач, «**Аллоху акбар**», деб руку қилинади. Яъни эркаклар эгилиб тирсак-

лари ва тиззаларини букмасдан, бармоқларини очган ҳолда, тиззаларини маҳкам чангаллаб орқаларини текис қилиб турадилар (7-расм). Аёллар салгина эгиладилар. Тиззаларини бироз букадилар. Бармоқларини жамлаб тиззаларини тутадилар (8-расм).

Рукуда уч марта «*Субҳана роббиял азийм*» (Улуғ Раббим барча нуқсонлардан покдир), дейилади.

9-расм.
Қавма.

10-расм.
Қавма.

5. Рукудан «*Самиъаллоҳу лиман ҳамидаҳ*» (Аллоҳ ҳамд айтганларнинг ҳамдини

эшилади), деб қад ростланади, бу ҳолат «қавма» дейилади.

Қавма ҳолида: «**Роббана лакал ҳамд**» (Эй Раббимиз, барча ҳамд Сенгадир), дейилади (9–10-расмлар).

11-расм.
Сажда.

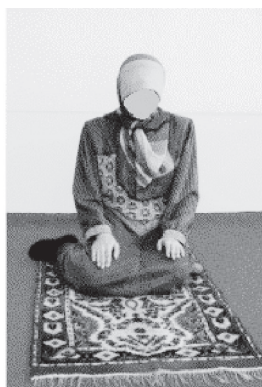

12-расм.
Сажда.

6. Сўнг саждага боришда «**Аллоҳу акбар**» деган ҳолда қадни букмай, тиззалар ерга теккизилади ва қўллар, сўнг пешона ва бурун ерга теккизилади, сажда қилинади. Қўллар бармоғи жипслаштирилиб қулоққа яқин қўйилади. Сажда қилинаётганда оёқ панжалари ердан кўтарилмайди, қиблага қаратилади, эркаклар тирсакларини ерга, қоринларини сонига теккизмайди. Саждада бурун юмшоқларига қаралади (11-расм). Аёллар тирсакларини ерга теккизади (12-расм). Саждада уч марта тасбеҳ: «**Субҳана роббиял аъла**» (Улуғ Раббим барча нуқсонлардан покдир), дейилади.

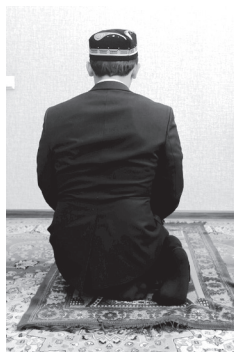

13-расм.
Жалса.

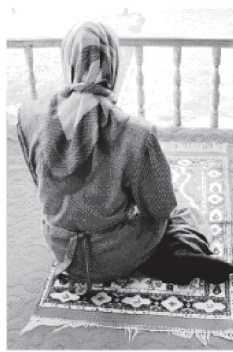

14-расм.
Жалса.

7. Уч марта тасбеҳ айтилгач, «**Аллоҳу акбар**» деб саждадан бошни кўтариб чўкка: чап оёқни тўшаб ўнг оёқ панжасини қиблага қаратиб ўтирилади, бу ҳолат «жалса» дейилади (13–14-расмлар). Жалсада кўллар, бармоқлар учи тиззада бўлиб, жипслаштирилмай сонга қўйилади.

15-расм.
Жалса.

16-расм.
Жалса.

Эркаклар чап оёқлари устига ўтириб, ўнг оёқ панжаларини қиблага қаратади (15-расм). Аёллар оёқларини ўнг тарафдан чиқариб ўтирадилар (16-расм).

17-расм.
Сажда.

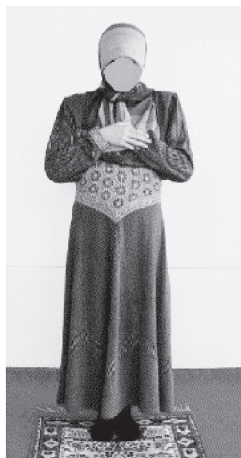

18-расм.
Сажда.

8. Бироз ўтирилгач, яна «**Аллоҳу акбар**», деб иккинчи марта сажда қилинади. Саждада уч марта: «**Субҳона роббиял аъла**», дейилади (17–18-расмлар).

19-расм.
Қиём.

20-расм.
Қиём.

9. Уч марта тасбеҳ айтгач, иккинчи ракатга **«Аллоҳу акбар»**, деб турилади (19–20-расмлар). Туришда аввал пешона, сўнг икки қўл ва охири икки тизза ердан кўтарилади.

10. Иккинчи ракатга турганда, ичида **«Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм»** айтилади ва Фотиҳа сураси ўқилади. Фотиҳа сурасидан сўнг яна бир (зам) сура ўқилади.

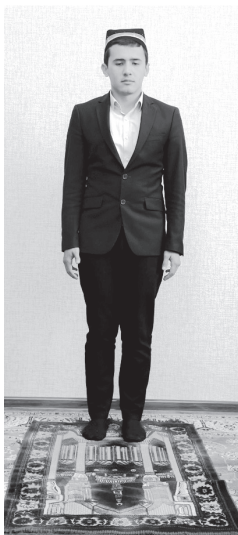

21-расм.
Руку.

22-расм.
Руку.

11. Сўнг: **«Аллоҳу акбар»**, деб руку қилинади. Рукуда уч марта **«Субҳана роббиял азийм»**, дейилади (21–22-расмлар).

23-расм.
Қавма.

24-расм.
Қавма.

12. Уч марта тасбеҳ айтилгач, **«Самиъ-аллоҳу лиман ҳамидаҳ»**, деб қад ростланади ва **«Роббана лакал ҳамд»**, дейилади (23–24-расмлар).

25-расм.
Сажда.

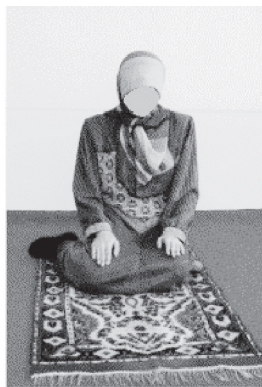
26-расм.
Сажда.

13. Сўнг **«Аллоҳу акбар»**, дея саждага

борилади. Саждада уч марта **«Субҳана роббиял аъла»**, дейилади (25–26-расмлар).

27-расм.
Жалса.

28-расм.
Жалса.

14. Сўнг **«Аллоҳу акбар»**, дея саждадан бош кўтарилади ва чўкка ўтирилади (27–28-расмлар).

29-расм.
Сажда.

30-расм.
Сажда.

15. Бироз ўтиргач, яна **«Аллоҳу акбар»**, дея иккинчи саждага борилади. Саждада уч

марта: «*Субҳана роббиял аъла*», дейилади (29–30-расмлар).

31-расм.
Қаъда.

32-расм.
Қаъда.

16. Сўнг «*Аллоҳу акбар*», дея саждадан бош кўтарилиб (31–32-расмлар) чўкка ўтирилади. Бу ўтириш қаъда дейилади. Қаъдада кўкракка қараб ўтирилади. Бу қаъдада ташаҳҳуд, салавот ва дуо ўқилади:

ТАШАҲҲУД

Аттаҳиййату лиллаҳи вас-солаваату ват-тоййибат. Ассаламу ъалайка айюҳан-набийю ва роҳматуллоҳи ва барокатуҳ. Ассаламу ъалайна ва ъала ибадиллаҳис-солиҳийн. Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳу ва ашҳаду анна Муҳаммадан ъабдуҳу ва росулуҳ.

Маъноси: (Мол, бадан, тил билан адо этиладиган) ҳамма ибодат Аллоҳгадир. Эй Набий! Аллоҳнинг раҳмати ва баракоти Сизга бўлсин. Бизга ва солиҳ бандаларга Аллоҳнинг саломи бўлсин. Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқлигига иқрорман. Муҳаммад (алайҳиссалом) Аллоҳнинг қули ва элчиси эканига иқрорман.

САЛАВОТ

Аллоҳумма солли ғала Муҳаммадив ва ғала али Муҳаммад. Кама соллайта ғала Иброҳийма ва ғала али Иброҳийм. Иннака ҳамидум мажид.

Аллоҳумма барик ғала Муҳаммадив ва ғала али Муҳаммад. Кама барокта ғала Иброҳийма ва ғала али Иброҳийм. Иннака ҳамидум мажид.

Маъноси: Ё Аллоҳ, Иброҳим ва унинг оиласини раҳмат этганинг каби, Муҳаммад ва ул зотнинг оиласини ҳам раҳмат эт, Сен ҳамду мақтовга лойиқ улуғ Зотсан.

Ё Аллоҳ, Иброҳим ва унинг оиласини муборақ этганинг каби Муҳаммад ва ул зотнинг оиласини ҳам муборақ эт. Сен ҳамду мақтовга лойиқ улуғ Зотсан.

ДУО

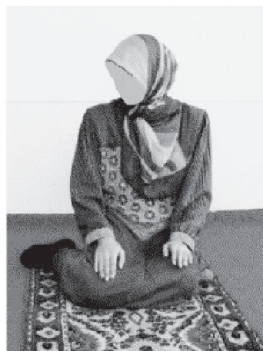
Роббана атина фид дуня ҳасанатав ва фил ахироти ҳасанатав ва қина ғазабан нар.

Маъноси: «Эй Раббимиз, бизга бу дунёда ҳам, охиратда ҳам яхшиликни бергин ва бизни дўзах азобидан сақлагин».

18. Аввал ўнг елкага қараб: ***«Ассаламу ғайлайкум ва роҳматуллоҳ»*** деб салом берилади (33–34-расмлар).

33-расм.
Салом (ўнг томонга).

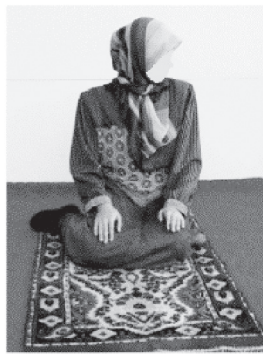

34-расм.
Салом (ўнг томонга).

19. Сўнг чап елкага қараб: ***«Ассаламу ғайлайкум ва роҳматуллоҳ»*** деб салом берилади (35–36-расмлар) ва шу билан бомдод намозининг икки ракат суннати тугайди.

35-расм.
Салом (чап томонга).

36-расм.
Салом (чап томонга).

37-расм.
Дуо.

38-расм.
Дуо.

Бомдод намозининг икки ракат фарзи ҳам ана шу тартибда ўқилади. Лекин эркаклар фарз намозни бошлашдан олдин (бошқа фарз намозлари олдидан ҳам) иқомат айтишади.

ИҚОМАТ

*Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар,
Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар.
Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳ,
Ашҳаду ал лаа илаҳа иллаллоҳ.
Ашҳаду анна Муҳаммадар росулуллоҳ,
Ашҳаду анна Муҳаммадар росулуллоҳ.
Ҳайя ʔалас-солаҳ, ҳайя ʔалас-солаҳ,
Ҳайя ʔалал-фалаҳ, ҳайя ʔалал-фалаҳ.
Қод қоматис-солаҳ, қод қоматис-солаҳ.
Аллоҳу акбар, Аллоҳу акбар,
Лаа илаҳа иллаллоҳ.*

Иқомат азондан тезроқ айтилади. Иқомат айтилгандан сўнг Бомдод намозининг фарзига ният қилинади: «Юзимни Каъбанинг бир тарафига қилиб шу вақт бомдод намозининг икки ракат фарзини холис Аллоҳ таоло учун ўқишни ният қилдим».

Ниятдан сўнг намозни бошлашга ифтитоҳ такбири айтилади ва бомдод намознинг фарзи ҳам суннат намози адо қилингани каби адо этилади.

ПЕШИН НАМОЗИ

Пешин намози тўрт ракат суннат, тўрт ракат фарз ва икки ракат суннатдир. Пешин намозининг вақти қуёш оғанидан бошлаб ҳар бир нарсанинг сояси (қуёш тик келгандаги узунлигидан ташқари), икки баробар бўлгунгачадир.

Тўрт ракат суннат қуйидагича ўқилади:

Ният қилинади, ифтитоҳ такбири айтилади, сано ўқилади, сўнг “Аъзу” ва “Бисмиллаҳ” айтилиб, Фотиҳа сураси ва яна бир сура ўқилади. Сўнг руку ва икки марта сажда қилинади ва иккинчи ракатга туриб, “Бисмиллаҳ” айтилиб, Фотиҳа сураси ва яна бир сура ўқилади. Сўнг руку ва икки марта сажда қилинади, сўнг чўкка ўтириб Ташаҳҳуд ўқилади. Сўнг учинчи ракатга туриб, “Бисмиллаҳ” айтиб, Фотиҳа сураси ва яна бир сура ўқилади, сўнг руку ва икки марта сажда қилинади ва тўртинчи ракатга турилади. Ва “Бисмиллаҳ” айтилиб, Фотиҳа сураси ва яна бир сура ўқилади ва руку ҳамда икки марта сажда қилинади. Сўнг чўкка ўтириб ташаҳҳуд, салават ва дуо ўқилади. Ва икки елкага қараб салом берилиб, намоз тугатилади.

Пешин намозининг фарзи ҳам айни шу тартибда ўқилади. Унга бундай ният қилинади: «Юзимни Каъбанинг бир тарафига қилиб шу вақт пешин намозининг фарзини холис Аллоҳ таоло учун ўқишни ният қилдим». Пешиннинг фарз намози учинчи ва тўртинчи ракатларида Фотиҳа сурасидан кейин бошқа сура ўқилмайди.

Пешин намозининг икки ракат суннати бомдод намозининг суннати каби ўқилади ва дуо қилинади.

АСР НАМОЗИ

Аср намози тўрт ракат фарздан иборат. Аср намозининг фарзи ҳам пешин намозининг фарзи каби ўқилади. Ниятда «...шу вақт аср намозининг фарзини...» дейилади.

ШОМ НАМОЗИ

Шом намози уч ракат фарз ва икки ракат суннатдир. Шомнинг уч ракат фарзи бундай ўқилади:

1. Ният. Ниятда «...шу вақт шом намозининг фарзини...» дейилади.

2. Ифтитоҳ такбири.

3. Сано.

4. Фотиҳа, яна бир сура ўқилади, сўнг

5. Руку, икки марта сажда қилинади, сўнг туриб, Фотиҳа ва яна бир сура ўқилади ва руку, икки марта сажда қилинади ва чўкка ўтириб, ташаххуд ўқилади ва туриб, фақат Фотиҳа ўқилади ва руку, икки марта сажда қилинади ва чўкка ўтириб ташаххуд, салават ва дуо ўқилади. Ва икки елкага қараб салом берилади ва дуо қилинади.

Шом намозининг икки ракат суннати бомдод намозининг икки ракат суннати каби ўқилади.

ХУФТОН НАМОЗИ

Хуфтон намози тўрт ракат фарз, икки ракат суннатдир.

Хуфтон намозининг тўрт ракат фарзи пешин намозининг тўрт ракат фарзи каби ўқилиб, фақат ният фарқли бўлади. ...Шу вақт хуфтон намозининг фарзини... дейилади. Хуфтоннинг икки ракат суннати ҳам бомдод ва шом намозларининг икки ракат суннатлари каби ўқилади.

ВИТР НАМОЗИ

Витр намози уч ракат вожибдир. Витр вожиб бирор сабаб билан вақтида ўқилмаса, қазоси ўқилади. Витр намози хуфтон намозидан кейин ўқилади.

Витр намози бу тартибда адо этилади:

1. Ният. Ниятда ... шу вақт витр вожиб намозини ... дейилади.

2. Ифтитоҳ такбири.

3. Сано ўқилиб “Аъзу” ва “Бисмиллаҳ” айтилгач

4. Фотиҳа ва яна бир сура ўқилади.

5. Руку.

6. Ва икки марта сажда қилинади ва

7. Иккинчи ракатга туриб, “Бисмиллаҳ” айтилиб, Фотиҳа ва яна бир сура ўқилади.

8. Руку.
9. Ва икки марта сажда қилинади.
10. Сўнг чўкка ўтириб, ташаҳҳуд ўқилади.
11. Учинчи ракатга туриб “Бисмиллаҳ” ай-тилиб, Фотиҳа ва яна бир сура ўқилади ва
12. «**Аллоҳу акбар**», деб қўллар кулок тўғрисиғача кўтарилади. Сўнг
13. Қўл яна қовуштирилиб, киндик остида тutilади ва Қунут дуоси ўқилади.

ҚУНУТ ДУОСИ

Аллоҳумма инна настаъинука ва настағ-фирук. Вануъмину бика ва натаваккалу ʼа-лайка ва нусний ʼалайкал хойр. Нашкуру-ка ва лаа накфирук. Ва нахлаъу ва натруку май-яфъжурук. Аллоҳумма иййака наъбуду ва лака нусоллий ва насжуду ва илайка на-съа ва наҳфиду наржу роҳматал(а). Ва нах-ша ʼазабака инна ʼазабака бил куффари мулҳиқ.

Маъноси: Ё Аллоҳ! Биз Сендан ёрдам сўраймиз, гуноҳларимизни афв этишингни тилаймиз. Сенга имон келтирамиз ва Сенга таваккул қиламиз. Ва Сенга ҳамд айтамиз. Бизларга берган неъматларингга шукр қи-ламиз ва ношукрлик қилмаймиз. Сенга ито-ат қилмайдиганлардан ажраламиз, улардан узоқлашамиз.

Ё Аллоҳ! Биз фақат Сенга қуллиқ қиламиз, Сен учун намоз ўқиймиз. Сенга сажда қиламиз. Сенинг розилигингга интиламиз ва талпинамиз. Раҳматингдан умид қиламиз, азобингдан қўрқамиз. Ҳеч шубҳа йўқки, Сенинг азобинг кофирларга бўлади.

14. Сўнг руку

15. Ва икки марта сажда қилинади ва чўкка ўтириб, ташаҳхуд, салавот, дуо ўқилади ва икки елкага қараб салом берилади. Шу билан намоз тугайди ва дуо қилинади.

ЖУМА НАМОЗИ

Жума намози икки ракат фарздир. Ундан олдин ва кейин тўрт ракат суннат ўқилади. Жума фарзидан олдин ва кейинги суннатлар пешин намозининг тўрт ракат суннатлари каби ўқилади. Жуманинг икки ракат фарзи бомдод намозининг фарзи каби ўқилади.

Жума намозида фарздан олдинги тўрт ракат суннатдан кейин, икки ракат фарз ўқилмасдан олдин имом минбарда хутба қилади.

ЖАНОЗА НАМОЗИ

Ният: «Юзимни Каъбанинг бир тарафига қилиб, шу имомга иқтидо қилиб Аллоҳ таоло учун жаноза намозини ўқишни ният қилдим».

Қўллар қовуштирилиб киндик остида тутилади, имом ният қилгач, унинг ортидагилар ҳам ифтитоҳ такбирини айтади, сўнгра сано ўқийди: **«Субҳанакаллоҳумма ва биҳамдик. Ва табарокасмук ва таъала жаддук ва лаа илаҳа ғойрук».**

Сўнг имом овоз чиқариб такбир айтгач, яъни **«Аллоҳу акбар»** дегач, унинг ортидагилар ҳам ичларида ўзлари эшитадиган даражада такбир айтади. Бу такбирда қўллар кўтарилмайди. Сўнг салавот ўқилади. Ва яна қўлни кўтармасдан **«Аллоҳу акбар»** деб такбир айтилади ва жаноза дуоси ўқилади. Дуодан сўнг қўллар қовуштирилган ҳолда **«Аллоҳу акбар»** деб, ўнг ва чап томонларга салом берилади.

ЖАНОЗА ДУОСИ

Аллоҳуммағфир лиҳаййина ва маййитина ва шаҳидина ва ғоибина ва соғийрина ва кабийрина ва закарина ва унсана. Аллоҳумма ман аҳййтаху минна фааҳййхи ʔалал Ислам. Ва ман таваффайтаху минна фатаваффаху ʔалал ийман.

Маъноси: «Ё Аллоҳ! Бизларнинг тиригимизни, ўлигимизни, бу ерда бўлганларни ва бўлмаганларни, кичикларимизни ва катталаримизни, эркак ва аёлларимизни кечир. Ё

Аллоҳ, биздан туғилажак янги наслларни Ислом динида дунёга келтир. Ажали етиб ҳаётдан кўз юмадиганларнинг жонларини имонли ҳолларида олгин».

Жанозаси ўқиладиган маййит балоғатга етмаган ўғил бола бўлса, мана бу дуо ўқилади:

Аллоҳуммажъалҳу лана фаротав-важъалҳу лана ажров-ва зухров-важъалҳу лана шафиъам-мушаффаъа.

Маъноси: «Ё Аллоҳ! Бу болани жаннатда бизни қарши олувчи, мукофот ва захира қил. Бу болани биз учун шафоати мақбул шафоатчи қил».

Жаноза балоғатга етмаган қиз бола учун ўқиладиган бўлса, қуйидаги дуо ўқилади:

Аллоҳуммажъалҳа лана фаротав-важъалҳа лана ажров-ва зухров-важъалҳа лана шафиъатам-мушаффаъта.

Маъноси: Ё Аллоҳ! Бу қиз болани жаннатда бизни қарши олувчи, мукофот ва захира қил. Бу қизни бизга шафоати мақбул шафоатчи қил.

Бу дуоларни билмаганлар ***«Аллоҳуммагфирлий ва лаҳу ва лил-муъминийна вал муъминат».***

Яъни, Ё Аллоҳ, мени ва уни, эркак ва аёл барча мўминларни кечир», дея дуо қилсалар ёки «Роббана атина фид дуня...» дуосини ўқисалар ҳам бўлади.

Жаноза намозининг бошланишига улгурмаган киши жамоатга тезда қўшилиб, ифтитоҳ такбирини айтади ва имомга иқтидо қилади. Имом салом берганидан кейин, тобут кўтарилмасдан олдин қолган такбирларнинг ўзини айтади.

Тушган, ўлик туғилган болага жаноза ўқилмайди. Унга исм қўйилиб ювилади ва матога ўраб кўмилади. Тирик туғилиб ўлган болага ҳам исм қўйилиб, ювилиб, жанозаси ўқилади.

ҲАЙИТ НАМОЗИ

1. Ҳар бир намозни бошлашдан аввал ният қилингани каби ҳайит намозини бошлашдан олдин ҳам ният қилинади. «Юзимни Каъбанинг бир тарафига қаратиб, шу имомга иқтидо қилиб, шу вақт Рамазон (ёки Қурбон) ҳайити намозини Аллоҳ таоло учун ўқишни ният қилдим», дейилади.

2. Сўнг имом «*Аллоҳу акбар*», дея ифтитоҳ такбирини айтгач, жамоат ҳам қўлларини кўтариб, ифтитоҳ такбирини ичларида ўзлари эшитадиган даражада айтади.

3. Сўнг ҳамма ичида, ўзи эшитадиган даражада сано ўқийди. Сўнг имом кетма-кет қўлларини кулоқларига кўтариб, уч марта такбир айтади. Имом ҳар бир такбир айтганида жамоат ҳам унинг ортидан қўлларини кўтариб

такбир айтади. Бу такбирларнинг биринчи ва иккинчи такбиридан сўнг қўллар ён томонга туширилади. Учинчи такбирдан сўнг қўллар боғланиб, киндик остида тутилади.

4. Сўнг имом ичида «Аъзу»ни ва «Бисмиллаҳ»ни айтиб, овоз чиқариб Фотиҳа сурасини ва яна бир сурани ўқийди, руку ва икки марта сажда қилинади.

5. Руку ва саждадан сўнг иккинчи ракатга турилади. Имом Фотиҳа сураси ва бир сура ўқигач, рукуга бормаи, худди биринчи ракатдаги каби уч марта такбир айтилади. Сўнг тўртинчи такбир айтилиб, рукуга борилади ва икки марта сажда қилинади. Сўнг чўкка ўтириб ташаҳхуд, салавот, дуо ўқилиб салом берилади ва намоз тугайди. Кейин имом минбарга чиқиб хутба қилади, сўнг дуо қилинади.

НАМОЗНИ БУЗАДИГАН ҲОЛЛАР

- намоз пайтида гаплашиш;
- бирор нарса ейиш ёки ичиш;
- ўзи эшитадиган даражада кулиш (ёнидаги эшитадиган қилиб кулса, таҳорат ҳам бузилади);
- бировга салом бериш ёки саломга алиқ олиш;
- қибладан бошқа томонга бурилиш;
- дунёвий бирор ташвиш туфайли «уф»

тортиш, «оҳ-воҳ» дейиш ва йиғлаш, (гуноҳларига тавба қилиб, Аллоҳдан кечиришни сўраб йиғласа бўлади);

– атайлаб йўталиш;

– бир рукнда уч мартадан ортиқ ҳаракат қилиш (масалан, кийимни тўғрилаш, қаши-ниш ва ҳоказо);

– намозда ўқиладиган оятларни маъноси бузиладиган даражада хато ўқиш;

– намоз ўқилаётган пайтда таҳоратнинг синиши.

– сажда ҳолида иккала оёқ учи ҳам бирда-нига ер (жойнамоз)дан узилиши.

НАМОЗНИНГ ВОЖИБЛАРИ

1. Қиёмда Фотиҳа сурасини ўқиш.
2. Фарз намозларининг аввалги икки ракати, витр ва нафл намозларининг ҳар ракатида Фотиҳадан кейин яна бир сура ўқиш.
3. Уч ва тўрт ракатли намозларда иккинчи ракатдан кейин ўтириш.
4. Имом бомдод, ҳайит, жума намозларида, шом, хуфтон намозларининг аввалги икки ракатида Фотиҳа ва зам сурани овоз чиқариб ўқиши. Пешин ва аср намозларини имом ҳам, якка ўзи ўқиётган намозхон ҳам овоз чиқармай ўқиши.
5. Витр намозида Қунут дуосини ўқиш.

НАМОЗНИНГ СУННАТЛАРИ

1. «*Аллоҳу акбар*» деб намоз бошлагандан кейин Сано ўқиш.
2. Санодан кейин ичида ўзи эшитадиган даражада «*Аъзубиллаҳ*» ва «*Бисмиллаҳ*»ни айтиш.
3. Фотиҳани ўқиганидан кейин ёнидагиларга эшиттирмай «Омин» дейиш.
4. Имом рукудан кейин «*Самиъаллоҳу лиман ҳамидаҳ*» деб турганида, ичда: «*Робба-на лакал ҳамд*» дейиш. Намозни ёлғиз ўқиганлар иккаласини ҳам айтиши.
5. Намозда бир ҳолдан иккинчи ҳолга ўта-

ётганда (масалан, рукудан саждага) **«Аллоҳу акбар»** дейиш.

6. Рукуда қўл бармоқлари орасини очиб икки тиззани маҳкам чангаллаш, камида уч марта **«Субҳана роббиял ъазийм»** дейиш. Аёллар бармоқларини тизза устида, жипс ҳолда тутишади, тиззаларини бир оз букишади.

7. Саждада қўлларни қулоққа яқин, қулоқдан бир нарса ташланса қўл панжаси устига тушадиган даражада қўйиш, қўл бармоқларини жипс тутиш.

8. Саждада эркаклар билакларини ерга ҳам, қобирғасига ҳам теккизмасдан тутиши ҳамда оёқларининг бармоқларини қиблага қаратиб туриши. Жамоат намозида ёнидаги кишига тирсагини теккизмаслик. Аёллар эса, қўлларини ёнларига жипс этган ҳолда ерга теккизиб, сажда қиладилар.

9. Эркаклар ўтирганда чап оёғи устига ўтириб, ўнг оёғини тик тутиб, бармоқларини қиблага қаратиб ўтириши, аёлларнинг эса икки оёқларини ўнг томондан чиқариб, чап куймичига ўтириши.

10. Эркаклар тик турганда икки оёқ орасини тўрт бармоқ кенглигида тутиши. Аёллар оёқларини жипс тутишади.

11. Ташаҳхуд (**«Аттаҳиёт»**), салавот, дуо ўқиш.

12. Аввал ўнг, кейин чап томонга салом бериш.

НАМОЗНИНГ МУСТАҲАБЛАРИ

1. Кўча-кўйда ёки далаларда, умуман, очиқ жойларда намоз ўқимоқчи бўлса, олди-дан бирор ҳайвон ёки инсон ўтмаслиги учун бир тўсиқ – сутра қўйиш.

2. Намоз бошлаётганда *«Аллоҳу акбар»* деб бош бармоқларини кулоқ юмшоғига, кафтини эса қиблага қаратиш. Аёллар эса, қўлларини кўкрак баробарида кўтариб, сийналари устига қўядилар.

3. Муаззин иқоматда *«Ҳайя ғалас-солах»* дейиши билан ўрнидан туриш, *«Қод-қоматис-солах»* деганида, *«Аллоҳу акбар»* деб намозни бошлаш.

4. Қиёмда сажда қиладиган ерга, рукуда оёқ устларига, саждада бурнининг юмшоғига, қаъдада кўкраклари ўртасига, саломда эса елкасига қараш.

5. Саждага боришда тик тушиб, аввал тиззаларини, кейин қўлларини ерга қўйиш.

6. Намозда эсноқ келса, оғизни очмаслик. Агар бунга кучи етмаса, чап қўл кафти орқаси билан оғизни ёпиш.

САФАРДА НАМОЗ ЎҚИШ

Бизнинг динимиз осон ва енгил диндир.

Киши яшаб турган жойидан ўртача юришда

камида (90 чақирим) масофага боришни ният қилиб йўлга чикса, қишлоғи ёки шаҳрининг охирги уйлари кўринмай қолган дақиқадан бошлаб мусофир ҳисобланади. Ана шунча масофа йироқ жойдаги шаҳар ё қишлоққа етгач, у ерда ўн беш кун ё ундан кўп туришни ният қилса, унга бориш ва келиш йўлида мусофир саналади, у ерга етиб боргач, муқим бўлади. Агар у жойда ўн беш кун туришни ният қилмаса, у ерда ҳам мусофир ҳисобланади.

Мусофир тўрт ракатли фарз намозларнинг икки ракатини ўқийди. Бироқ шом намозининг уч ракат фарзи ва уч ракатлик витр намозларини тўлиқ адо этади. Агар мусофир муқимга иқтидо қилса, тўрт ракатлик фарзларни ҳам тўлиқ ўқийди. Муқим киши мусофир кишига иқтидо қилиб намоз ўқиётган бўлса, мусофир имом икки ракатдан сўнг салом бергач, эргашувчи салом бермай, ичида **«Аллоҳу акбар»** деб қиёмга туради, қолган икки ракатни қироат қилмай, ўзи ўқиб тугатади.

ИМОМГА ИҚТИДО ҚИЛИШ

Суюкли Пайғамбаримиз Муҳаммад (алайҳиссалом) жамоат билан ўқилган намознинг савоби киши ёлғиз ўқиган намознинг савобидан йигирма етти марта ортиқ эканини айтганлар.

Беш вақт намознинг фақат фарзлари, жума намозининг икки ракат фарзи, ҳайит намозлари, Рамазон ойида таровеҳ ва витр намозлари имомга иқтидо қилиб ўқилади. Имомга эргашиб жамоат билан намоз ўқийдиган киши «муқтадий» дейилади.

Муқтадий:

1. Намозга ният қилганда “шу имомга иқтидо қилдим”, деб ҳам ният қилиши лозим. Масалан, «Юзимни Каъбанинг бир тарафига қаратиб, шу имомга иқтидо қилиб, шу вақт бомдод намозининг икки ракат фарзини Аллоҳ таоло учун ўқишни ният қилдим».

2. Имом ифтитоҳ такбирини айтгач, муқтадий ундан кейин ифтитоҳ такбирини айтиб, қўлларини боғлаб киндиги остида тутати ва ичида ўзи эшитадиган даражада фақат Сано (Субҳанака) ўқийди, Фотиҳа ва яна бир сурани ўқимайди. Овоз чиқариб ўқиладиган бомдод, шом, хуфтон намозларининг фарзида, жума намозининг фарзида, ҳайит намозларида, Рамазон ойида таровеҳ ва витр намозларида имом Фотиҳа сурасини тугатгач, муқтадий ичида **«Омин»** дейди.

3. Рукуда уч марта **«Субҳана роббиял ғазийм»**, дейди. Имом **«Самиъаллоҳу лиман ҳамидах»**, деб тик тургач, **«Роббана лакал ҳамд»**, дейди. Саждада ҳам муқтадий уч марта **«Субҳана роббиял аъла»**ни айтади.

4. Чўкка ўтирганда муқтадий ичида **«Ат-**

тахийят», салавот, дуо ўқийди ва имом билан бирга салом беради.

Имомга иқтидо қилиб жамоат билан бирга намоз ўқийдиган киши барча амалларни имомдан кейин бажаради, ундан олдин бажармайди.

Жамоатга кечикиб келиб қўшилган киши ифтиҳо такбирини айтиб, имомга эргашади. Охирги ўтиришда «Аттахийят»ни ўқиб, имомнинг салом беришини кутади. Имом бир томонга салом бергач, у салом бермай **«Аллоҳу акбар»** деб туради ва қолган, имом билан ўқимаган ракатларни ўзи ўқиб намозни тугатади.

Имом руку қилаётганда, яъни имом рукудан бош қўтармасидан олдин ният қилиб, жамоатга қўшилган киши ўша ракатни ўқиган ҳисобланади.

Жамоат намозида биринчи ракатга етиша олмаган киши масбуқ дейилади. Бизнинг мазҳабимизда масбуқ етишган ракатларини имомга иқтидо қилиб ўқийди. Сўнг қолган ракатларини ўзи ўқийди (*Сарахсий “Муҳийт”*). Масбуқ етолмаган ракатларини ўқишга тургандаги ракати қироат хусусида намозининг биринчи ракати бўлади, ташахҳуд хусусида эса кейинги ракати ҳисобланади. Шунинг учун, имом бир ракат ўқиганидан кейин қўшилган бўлса, кейин бир ракатга замсура қилади, агар икки ракатдан кейин қўшилган бўлса икки ракатга зам сура қилади.

Шом намозининг охирги ракатига етишган масбуқ ета олмаган икки ракатнинг орасини қаъдага ўтириш билан айиради, шу тариқа у шом намозида уч марта қаъдада ўтирган бўлади. Ушбу икки ракатда Фотиҳа ва зам сура ўқийди. Бу ракатлардан бирида қироат қилмаса, намози бўзилади.

Тўрт ракатли намозларнинг охирги ракатида жамоатга қўшилган масбуқ имомдан сўнг ўқиган биринчи ракатида Фотиҳа ва зам сура ўқийди. Кейин ўтириб ташаххуд ўқийди. Сўнг туради ва бу ракатда ҳам Фотиҳани ўқиб, битта сурани зам қилади. Кейин рукуга боради, сажда қилади ва ўтирмасдан тўртинчи ракатга туради. Бу ракатда фақат Фотиҳа сурасини ўқийди. Шундан кейин охирги қаъдага ўтириб, ташаххуд, салавот ва бошқа дуоларни ўқийди. Сўнг салом бериб, намозни тугатади (*“Хулоса”*).

Масбуқ имомга қироати овоз чиқариб ўқиладиган ракатда етишса, саҳиҳ қавлга кўра, санони (*“Субҳанакаллоҳумма...”*) ўқимайди (*“Хулоса”*). Бироқ бу ҳолатда, етолмаган ракатини ўқиш учун турганида санони ўқийди ва қироат учун *“аъзузу...”* ҳамда *“Бисмиллаҳ...”*-ни айтади (*“Фатовойи Қозихон”*, *“Хулоса”*, *“Заҳирия”*).

Масбуқ имомга қироати ичида ўқиладиган ракатга етишса, санони ўқийди. Имомга рукуда ва саждада етишган киши қарайди: агар санони ўқиб ҳам, имом билан руку ва саждага

қила олишига кўзи етса, санони қиёмда (тик туриб) ўқийди. Бунга кўзи етмаса, санони ўқимай, имомга эргашади. Масбуқ имомга руку ёки саждада етишмаса, бундай қилмайди.

Имомга қаъдада етишган киши санони ўқимайди, такбири таҳримани айтиб, тезда ўтиради (*“Баҳрур роиқ”*).

Масбуқ қуйидаги ҳолларда имом салом беришидан олдин намознинг қолган ракатларини ўқиш учун туриши мумкин: масҳ қилган бўлса-ю, масҳ муддати ўтиб кетишидан кўрқса; узр соҳиби бўлса ва вақтнинг чиқиб кетишидан хавотирланса; бомдод намозида қуёш чиқиб қолишидан кўрқса; ҳадас етиб қолишидан, яъни таҳорати кетиб қолишидан кўрқса; агар имомнинг салом беришини кутган тақдирда, олдидан одамлар кесиб ўтишидан кўрқса (*“Важизул Кардарий”*).

Масбуқ, санаб ўтилган ҳолатлардан бири бўлмаганида, ташаххуд миқдорича ўтиргач, имомнинг салом беришини кутмай туриб кетса, намози таҳримий макруҳ билан жоиз бўлади (*“Фатҳул қадир”*).

ҚАЗО НАМОЗЛАРИ

Мўмин-мусулмонлар намозларини доимо вақтида ўқиши лозим. Лекин бирор сабаб билан, масалан, ухлаб қолиб вақтини ўтказиб

юборган намознинг қазосини ўқиши керак. Фарз ва витр намозлар вақтида ўқилмаса, уларнинг қазосини ўқиш лозим.

Намозни вақтида ўқимаслик катта гуноҳдир. Шунинг учун қазо намози ўқилгач, Аллоҳ таолодан мағфират тилаш ва ҳар намозни ўз вақтида, қазо қилмай ўқишни насиб этишини сўраб дуо қилиш керак.

Намозларни иложи борича ўз вақтида адо этишга ғайрат қилиш керак. Инсоннинг ўзига боғлиқ бўлмаган ҳолатлар бундан мустасно. Ана шу ҳолатлар сабаб намоз қазо бўлиб қолса, уларни адо этиш учун маълум бир вақт белгиланмаган. Аммо куннинг уч вақтида – кун чиқаётган, куёш тиккага келган ва кун ботаётган вақтларда қазо намозларни ўқиб бўлмайди. Бу уч вақтдан бошқа исталган пайтда қазо намозларни ўқиш жоиз (*“Баҳрур роиқ”*).

Қазо намозлар бир кунлик, яъни беш вақт намоз бўлса, вақт намози ва улар ўртасида тартибга риоя қилинади. Агар, қазо намозлар олти вақтдан кўпайиб кетса, тартибга риоя қилиш шарт эмас.

Кўп йил ўқилмаган намозларнинг қазосини ўташда тартиб шарт бўлмаса-да, тартибга риоя қилиш (яъни, олдин бомдод, кейин пешин сўнг асрни ўқиш) мустаҳабдир (*“Фатовойи Ҳиндийя”*).

Кўп намозлари қазо бўлган киши уларнинг ҳаммасини бир жойда, кетма-кет адо этмоқчи

бўлса, битта азон айтиб, ҳар бирини бошлашдан олдин қомат айтиши мумкин, хоҳласа ҳам азон, ҳам қомат айтади (“Ҳидоя”). Аммо қазоларини алоҳида-алоҳида вақтлар ва жойларда адо этса, ҳар бир қазо намоз учун азон ва қомат айтиши шартдир (“Баҳрур роиқ”).

Сафарда ўқилмай қолган намоз ҳазарда (ватанда) ҳам қаср қилиб ўқилади. Ҳазарда ўқилмаган намознинг қазоси сафарда тўлик ўқилади.

Кўп йиллик намозларнинг қазосини ўқимоқчи бўлган одам намознинг ҳар бир ракатида Фотиҳа билан бирга замсура ўқийди (“Заҳирия”). Бунга сабаб агар Аллоҳ таоло ўша қазо намозларини бандадан кечиб юборган бўлса, ўтаган намозлари нафл бўлади. Нафл намозларнинг ҳар бир ракатига Фотиҳа ва замсура ўқиши шарт.

САЖДАИ САҲВ

Намознинг фарз ё вожиб амалларидан бири вақтидан кечиктирилса ёки вожиб амали унутилиб, адо этилмаса, масалан, киши тўрт ракатли намозларда биринчи икки ракатдан сўнг қаъдада ўтирилса ё унда ташаҳхуддан кейин салавотни ўқиб қўйса, қаъдаи охирада (охирги ўтиришда) «Ташаҳхуд» ўқиб, намозни ёлғиз ўқиётган бўлса икки томонга, жамоатда бўлса ўнг томонга салом беради ва

«**Аллоҳу акбар**», деб икки марта сажда қилади. Бу икки сажда «саждаи сахв» дейилади ва яна чўкка ўтириб ташаҳҳуд, салавот, дуо ўқиб, ўнг ва чап томонга салом бериб намозни тугаллайди.

Пайғамбаримиз Муҳаммад (алайҳиссалом) дуо ибодат эканини айтганлар. Шунинг учун намоз тугагач, дуо қилиш лозим: «Эй Раббимиз, бизга бу дунёда ҳам, охирада ҳам яхшиликни бергин ва бизни дўзах азобидан сақлагин».

ҚИРҚ ФАРЗ

Ислом динида бешта фарз бор:

1. Имон
2. Намоз
3. Рўза
4. Закот
5. Ҳаж.

Имонда еттита фарз бор:

- 1) Аллоҳга;
- 2) Аллоҳнинг фаришталарига;
- 3) Аллоҳнинг китобларига;
- 4) Аллоҳнинг пайғамбарларига;
- 5) Охират кунига;
- 6) Тақдирга, яъни яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам Аллоҳдан эканига;
- 7) Ўлимдан кейин қайта тирилмоққа ишониш.

Таҳоратда тўртта фарз бор:

1. Юзни пешонадан, сочлар чиққан жойдан, ияк остигача ва икки кулоқ орасидаги қисмини ювиш.
2. Қўлларни тирсаклари билан бирга қўшиб ювиш.
3. Бошнинг тўртдан бирига масҳ тортиш.
4. Оёқларни тўпиклари билан қўшиб ювиш.

Ғуслда учта фарз бор:

1. Оғизни ғарғара қилиб чайиш.
2. Бурунни ачиштириб чайиш.
3. Баданнинг ҳамма жойини ювиш.

Таяммумда тўртта фарз бор:

1. Ният
2. Пок тупроққа таяммум қилиш
3. Икки қўлни пок тупроққа уриб, юзга суриш
4. Қўлларни яна тупроққа уриб, қўлларга тирсак билан қўшиб суриш.

Намозда ўн иккита фарз бор:

Олтитаси намоз ташқарисида, олтитаси намоз ичида.

Намоз ташқарисидагилар «шарт», ичидагилар «рукн» дейилади.

Намознинг олти шarti:

1. Таҳорат бузилган бўлса, таҳорат қилиш, жунуб бўлган бўлса, ғусл қилиши.
2. Бадан, кийим ва намоз ўқиладиган жой нажосатдан тоза бўлиши.
3. Аврат ёпиқ бўлиши.
4. Қиблага қараб туриш.
5. Ўз вақтида ўқиш.
6. Ўқийдиган намозига ният қилиш.

Намознинг олти рукни:

1. Ифтитоҳ такбири
2. Қиём
3. Қироат
4. Руку
5. Сажда
6. Қаъда (сўнгги ўтириш).

Қолган фарзлар

* Илм олиш.

- * Амри маъруф ва наҳий мункар.
- * Ҳайз ва нифос илмини билиш.
- * Ризқни ҳалол йўл билан топиш.
- * Шариатда ҳалол дейилган нарсаларни ейиш ва ҳаром дейилган нарсалардан ўзини тийиш.

Муҳим вазифалар

1. Аллоҳ таолони зикр этиш
2. Ҳалолдан еб-ичиш
3. Таҳорат олиш, ғусл қилиш
4. Беш вақт намоз ўқиш
5. Ризқни Аллоҳдан деб билиш
6. Тоза кийим кийиш
7. Аллоҳга таваккул қилиш
8. Қаноаткор бўлиш
9. Аллоҳга шукр қилиш
10. Аллоҳнинг қазо ва қадарига рози бўлиш
11. Балоларга, мусибатларга сабр этиш
12. Гуноҳларга тавба қилиш
13. Ихлос билан ибодат этиш
14. Шайтонни душман билиш
15. Ҳар бир ишда Қуръони каримни хужжат, дастур деб билиш
16. Ўлим муқаррарлигига ишониб, унга тайёр бўлиш
17. Яхшиликка буюриш, ёмонликдан қайтариш
18. Аллоҳ севганини севиш, севмаганидан қочиш. Ҳар бир ишни Аллоҳ учун қилиш

19. Ота-онага яхши муносабатда бўлиш ва уларга итоат этиш
20. Қариндошларни зиёрат қилиш
21. Омонатга хиёнат этмаслик
22. Аллоҳнинг азобидан қўрқиш
23. Аллоҳга, Пайғамбарга итоат қилиш
24. Гуноҳлардан қочиш, ибодат билан машғул бўлиш
25. Ўйлаб, тадбир билан иш кўриш
26. Коинотга ибрат назари билан боқиш
27. Тилни ёмон сўзлардан сақлаш
28. Қалбни поклаш, беҳуда сўзларни гапирмаслик, фойдасиз ишларни қилмаслик
29. Ҳеч кимга ёмонлик қилмаслик
30. Ҳеч кимни масхара этмаслик, миннат қилмаслик
31. Ҳаромга қарамаслик
32. Сўзига содиқ бўлиш, тўғрилиқдан айрилмаслик
33. Сехр-жоду қилмаслик
34. Ёмон сўзларни эшитмаслик
35. Илм таҳсил этиш
36. Тўғри ўлчаш ва тўғри тортиш
37. Фақирга садақа бериш, муҳтожга ёрдам бериш
38. Аллоҳнинг раҳматидан умид узмаслик.
39. Нафсга (ёмон орзуларга) тобе бўлмаслик.
40. Аллоҳ учун ейиш, едириш
41. Кифоя қиладиган даражада ризқ талаб этиш

42. Молининг закотини бериш
43. Ҳайз ва нифос ҳолатида хотинига яқинлашмаслик
44. Қалбини маъсият ва ёмонликлардан тозалаш
45. Кибр қилмаслик
46. Етимнинг молини сақлаш
47. Беш вақт намозни вақтида ўқиш
48. Зулм ва ҳақсизлик билан халқнинг молини емаслик
49. Аллоҳга ширк келтирмаслик
50. Ароқ ичмаслик, қимор ўйнамаслик, пора олмаслик, пора бермаслик
51. Зинодан қочиш
52. Бекорчи ишлар учун қасам ичмаслик.

МАСЖИД ОДОБЛАРИ

Масжидга бормоқчи бўлган киши, аввало мукаммал таҳорат олиб, покиза либосларни кийиб, иложи бўлса, ёқимли хушбўйликлардан суриб бориши талаб қилинади. У ерга борганида нохуш ҳиди билан мусулмонларга озор беришдан сақланиши лозим. Мисол учун, хом пиёз, саримсоқ пиёз каби нарсаларни истеъмол қилиб, масжидга бориш макруҳдир. Чунки одамларга озор берадиган нохуш ҳидлар фаришталарга ҳам озор бериши ҳақида Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) огоҳ этганлар. Ювилмаган, хидланиб

қолган кийимларда бориш масжид одобига хилоф ҳамда мусулмонларга нисбатан хурматсизликдир. Аллоҳ таоло: **«Эй одам авлоди! Ҳар бир масжид (намоз) олдидан зийнатларингиз (пок кийимларингиз)ни (кийиб) олингиз!..»** (*Аъроф, 31*), деб огоҳлантирди. Демак, масжидга покланиб, озода либосларни кийиб бориш Раббимизнинг талабидир.

Масжид томон тасбеҳ, зикрларни айтиб борса, катта ажрга эга бўлади. Масжидга кираётганда: “Парвардигорим, гуноҳларимни кечир ва менга раҳмат эшикларингни очгин”, деб дуо қилиб, ўнг оёқда кириш ва чап оёқда чиқиш суннатдир (*Имом Бухорий, Имом Муслим ривояти*).

Масжидга кирганда нафл намоз макруҳ бўлмаган вақт бўлса, икки ракат таҳийятул масжид намозини ўқиш суннатдир. Расулуллоҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам): “Сизлардан бирор киши масжидга кирса, ўтирмасдан олдин икки ракат намоз ўқисин”, дедилар (*Имом Бухорий, Имом Муслим ривояти*).

Масжидларда дунёвий сўзларни сўзлаш, жанжаллашиш, баҳслашиш, баланд овозда гаплашиб, беҳуда сўзлар билан одамларга озор бериш, фитна-фасод, ифво қилиш қатъиян ман этилган. Расулуллоҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам): “Замон охирлашганда умматларимдан бир қанчалари масжидларга йиғилиб, дунё сўзлари билан машғул бў-

лишади. Зинҳор улар билан ўтирманг. Чунки уларнинг Аллоҳга ҳожатлари йўқдир”, деб огоҳлантирганлар (*Имом Байҳақий ривояти*).

Шунингдек, куйидаги одобларга риоя қилиш лозим: Масжидда олди-сотди қилмаслик; йўқолган нарсани эълон қилмаслик; одамларнинг устидан хатлаб ўтмаслик; масжидда жой талашмаслик; сафда бирон кишини қаттиқ сиқиб қўймаслик; намоз ўқиётган кишининг олдидан ўтмаслик; масжидга туфламаслик; бармоқларни қисирлатмаслик.

ДУО ҚАБУЛ БЎЛАДИГАН ВАҚТ ВА ҲОЛАТЛАР

Дуо қилувчи йил кунлари ичидан Арафа кунини, ойлар ичидан Рамазон ойини, кадр кечасини, ҳафта ичидан Жума кунини, тун соатларидан саҳар вақтини ғанимат билиши лозим. Аллоҳ таоло: **“Саҳарларда улар (Аллоҳдан) мағфират сўраб эдилар”**, деб марҳамат қилган (*Зориёт, 18*). Расулуллоҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) айтадилар: **“Аллоҳ таоло ҳар кеча, кечанинг охириги учдан бири қолганида “Ким менга дуо қилади, Мен унга ижобат қилай, ким Мендан сўрайди, Мен унга (сўраган нарсасини) берай, ким Мендан кечирим сўрайди, Мен уни кечирай”, дейди”** (*Муттафақун алайҳ*).

Абу Ҳурайра (розияллоҳу анҳу) бундай де-

гани ривоят қилинади: **“Сафлар Аллоҳ йўлида жипслашганида, ёмғир ёққанда, фарз намозлари адо этиладиган вақтларда осмон эшиклари очилади. Бу пайтларда дуо қилишни ганимат билинг”**. Мужоҳид (раҳматуллоҳи алайҳи) айтади: “Намоз энг яхши вақтга белгиланган. Шунинг учун намозлардан сўнг дуо қилишни кўйманг”.

Пайғамбар (алайҳиссалом): **“Азон ва иқомат орасидаги дуо рад қилинмайди”** (Абу Довуд, Термизий ривояти); **“Рўзадорнинг дуо-си қайтарилмайди”** (Термизий, Ибн Можа ривояти), деганлар.

Ҳақиқатда, вақтлар ҳолатлар сабабли ша-рофатга эга бўлади. Зотан, саҳар вақтида қалб соф, ихлосли ва чалғитадиган нарсалардан холи бўлади. Арафа, жума кунлари эса ҳимматлар бирлашадиган, қалблар Аллоҳ азза ва жалла раҳматига бир бўлиб юзланган вақтлардир. Сажда ҳам дуо ижобатига яқин ҳолатлардан. Абу Ҳурайра (розияллоҳу анху) Расулуллоҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)нинг бундай деганларини ривоят қилади: **“Банда Раббисига энг яқин бўладиган ҳолати сажда қилган вақтидир. Бас, шу вақтда дуони кўпайтиринг”** (Имом Муслим ривояти). Ибн Аббос (розияллоҳу анху)дан ривоят қилинади: “Пайғамбар (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) айтдилар: **“Мен руку ёки сажда қилган вақтимда Қуръон ўқишдан қайта-**

рилдим. Рукуда Раббни улузлангиз, саждада эса дуони кўпайтиринг, у вақт дуоларингиз ижобат бўлишга яқин вақтдир” (Имом Муслим ривояти).

НАФЛ НАМОЗЛАР

Киши ўз ихтиёри билан фарзга қўшимча тарзда ўқийдиган намоз – нафл намоз ҳисобланади. Бу намозни Аллоҳ таоло мўминлар зиммасига фарз каби мажбурий қилмаган, балки ихтиёрий тарзда адо этилади.

Нафл намозлари икки хил бўлади:

1. Беш вақт фарз намозларига тобе бўлган нафллар. Булар фарзлардан олдин ёки кейин ўқиладиган намозлар бўлиб, улар «сунани равотиб» дейилади.

2. Беш вақт намозлардан ташқари мустақил ўқиладиган намозлар. Булар жумласига зуҳо, таҳажжуд, ҳожат сўраш кабилар киради.

Нафл намозларни ўқиш тартиби

Кундузги нафл намозларини тўрт ракатдан, кечқурунги нафлларни эса икки ракатдан ўқиш суннат амаллардан. Қиёмда туришга қодир бўла туриб ўтирган ҳолда нафл намозлари ўқиш жоиз, лекин савобнинг ярмига эришади. Агар Расулуллоҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) шундай ҳам намоз ўқиганлар деб ўқиса, ҳам намознинг, ҳам суннатга амал қил-

ганнинг савобига эришади. Аммо тик туриб ўқишга қодир бўлмаган кишининг ажри тик туриб ўқиган кишининг ажри билан баробар бўлади. Ўтириб ўқийдиган киши, агар узри бўлмаса, бошқа намозлардаги ташаххуд ўқиётган кишидек чап оёғи устига ўтириб, ўнг оёғини тик қилади. Нафл ўқишга киришган кишининг намози, агар икки ракатни тўлиқ тугатмай бузилса, қазосини ўқиши вожиб.

Таҳийятул масжид намози

Намозхон масжидга кирганида агар фарз намозлари адо этилмаётган бўлса, масжид билан саломлашиш ниятида ўқийдиган намози «таҳийятул масжид» дейилади. Бу намозни икки ёки тўрт ракат ўқиса бўлади. Афзали тўрт ракат ўқишдир. Агар масжидга кирган киши жамоатнинг равотиб суннатларни ёки фарзни ўқиётганини кўрса, таҳийятул масжид намозини шу суннат ёки фарзларга қўшиб ният қилади. Шу билан у суннат ва ёки фарзга қўшиб таҳийятул масжидни ўқиганлик савобини олади. Аммо ниятни қилмай, суннат ёки фарзнинг ўзини ўқиса, ундан таҳийятул масжид намозини ўқиганлик савобига эришмайди. Таҳийятул масжидни масжидга кирган киши ўтирмасдан олдин ўқиши суннат.

Абу Қатода (розияллоху анху)дан ривоят қилинган ҳадисда: «Пайғамбар (соллаллоху алайҳи ва саллам): “Бирортангиз масжидга

кирса, ўтиришдан олдин икки ракат намоз ўқисин», деганлар» (*Имом Бухорий, Муслим, Термизий, Абу Довуд ва Насоий ривоят қилган*).

Ҳанафий мазҳабида имом хутба қилаётган бўлса, таҳийятул масжид ўқилмайди. Шунингдек, ҳанафий мазҳабида намоз ўқиш макруҳ пайтларда ҳам таҳийятул масжид ўқилмайди. Намозхон масжидга кириши билан фарз намозни ёки бошқа бир намозни ўқисаю, таҳийятул масжидни ўқишни ният қилса, таҳийяти масжид ўрнига кифоя қилади. Борди-ю, масжидга бир кунда бир неча бор кирадиган бўлса, бир марта ўқиса кифоя.

Ишроқ намози

Муоз ибн Анас ал-Жуханий (розияллоҳу анҳу)дан ривоят қилинади: «Пайғамбар (солаллоҳу алайҳи ва саллам): “Ким бомдод намозини жамоат билан ўқиса, сўнг қуёш чиққунча Аллоҳни зикр қилиб ўтирса, сўнг икки ракат намоз ўқиса, унга бир ҳаж ва бир умранинг савоби тўлиқ, тўлиқ, тўлиқ берилади», деганлар» (*Имом Термизий ривоят қилган*).

Ушбу ривоятда васф қилинаётган намоз «Салотуш-шурук» (Ишроқ намози) дейилади. «Шурук» қуёш чиқишини англатади. Шурук чошгоҳ намозининг энг аввалги вақтидаги намоздир.

Зуҳо (чошгоҳ) намози

Абу Ҳурайра (розияллоҳу анҳу)дан ривоят

қилинади: «Пайғамбар (соллаллоҳу алайҳи ва саллам): “Ким чошгоҳ намозини бардавом ўқиса, унинг гуноҳлари денгиз кўпигича бўлса ҳам мағфират қилинади”, дедилар» (*Имом Термизий ривоят қилган*).

Бу намознинг вақти куёш бир найза бўйи кўтарилганда кириб (яъни куёш чиққандан тахминан ярим соат кейин), заволга бир соат қолгунча давом этади. Бу «дахватул кубро», яъни катта тонг, дейилади. Зухро намози икки ракатдан саккиз ракатгача ўқилади, энг афзали тўрт ракатдан ўқишдир. Чунки Расулуллоҳ (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) кўпроқ тўрт ракатдан ўқиганлар. Унинг энг афзал вақти кундузнинг тўртдан бири ўтгандан кейиндир.

Истихора намози

«Истихора» сўзи луғатда «хайр, яъни яхшилиқни талаб қилиш» деган маънони англатади. Мусулмон киши икки ишдан қайси бирини қилишини билмай қолганида, хайрлисини танлаш учун икки ракат истихора намози ўқийди. Бу намозни ҳар бир мубоҳ ишдан олдин ўқиш мустаҳабдир.

Ҳожат намози

Абдуллоҳ ибн Абу Авфо (розияллоҳу анҳу)дан ривоят қилинади: «Пайғамбар (соллаллоҳу алайҳи ва саллам): “Кимнинг Аллоҳга ва Бани одамдан бирортасига ҳожати бўлса, ях-

шилаб таҳорат қилсин, сўнгра икки ракат намоз ўқисин. Кейин Аллоҳга сано ва Пайғамбар (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)га салавот айтсин. Сўнгра: “Ҳалийму Карим Аллоҳдан ўзга ҳеч илоҳи маъбуд йўқ. Улуғ Аршнинг Раббиси Аллоҳ покдир. Оламларнинг Раббиси Аллоҳга ҳамдлар бўлсин. Мен Сендан: раҳматингни вожиб қилувчи, мағфиратингни тақозо этувчи нарсаларни ва ҳар бир яхшиликдан ғаниматни, ҳар бир ёмонликдан саломатлик сўрайман. Менинг ҳеч бир гуноҳимни қўймай мағфират қилгин, ҳеч бир ғамимни қўймай кушойиш эт, Ўзинг рози бўлган ҳеч бир ҳожатимни қўймай, албатта, чиқаргин. Йа Арҳамар Роҳимийн”, десин”, деганлар» (*Имом Термизий ва Ибн Можа ривоят қилган*).

Аввобийн намози

Бу намоз шом намозидан кейин ўқилади ва олти ракатдир. Аввал тўрт, кейин икки ракат ёки икки ракатдан қилиб ўқилади.

Таҳажжуд намози

Бу намознинг ози икки, кўпи саккиз ракатдир.

Кечаси бир ухлаб туриб ўқиладиган намоз «таҳажжуд намози» деб аталади. Шунингдек, бу намоз «қиём намози» деб ҳам аталади. Дастлаб бу намоз вожиб бўлган эди, бир йилчадан кейин вожиблиги насх қилинган.

Таҳажжуд нафл намозларининг энг афзалидир. Чунки бу намоз ҳамма ухлаб ётган вақтда ўқилгани учун риёдан узоқ, ихлосга яқин бўлади.

Таҳажжуд намозини хуфтондан сўнг ухлаб, кечанинг иккинчи ярмида ўқиш афзал. Уйғонишига ишончи бўлмаса, хуфтон намозидан кейин ўқиб олса ҳам жоиз. “Раддул мухтор” соҳиблари таҳажжуд намозига: «Хар бир хуфтондан кейин ўқилган намоз» деб таъриф берган.

Тасбеҳ намози

Тасбеҳ намози тўрт ракатли нафл намози бўлиб, ҳар ракатда 75 марта “Субҳоналлоҳи валҳамдулиллаҳи ва лаа илаҳа иллаллоҳу валлоҳу акбар”, дея тасбеҳ айтилади.

Тасбеҳ намозининг ўқилиш тартиби қуйидагича: Ният қилиниб, “Аллоҳу акбар”, деб намозни бошлагач, сано ўқилгандан кейин 15 марта “Субҳоналлоҳи...” ўқилади. Аъзу ва басмала айтилиб, Фотиҳадан кейин яна бир сура ўқилгач, 10 марта “Субҳоналлоҳи...” айтилади. Рукуда “Субҳоналлоҳи” 10 марта, “Самиаллоҳу ли ман ҳамидах” дея турилиб, қиёмда 10 марта “Субҳоналлоҳи...” ўқилади. Саждада 10 марта, саждадан такбир билан турилиб, ўтирган ҳолатда 10 марта, иккинчи саждада ҳам 10 марта “Субҳоналлоҳи...” айтилгач, бу тасбеҳ бир ракатда жами 75 марта ўқилган бўлади.

Кейин иккинчи ракатга турилади ва ракат аввалида 15 марта, Фотиҳа ва яна бир сура ўқилгач, 10 марта “Субҳоналлоҳи...” айтилади. Иккинчи ракат аввалги ракатдагидек тартибда адо этилади. Ўтирилгач, ташахҳуд ва салавот ўқилиб, учинчи ракатга турилади. Шу тарзда тўрт ракатда ўқилган тасбеҳлар сони 300 тага етади.

Тасбеҳ намозининг фазилати улуғлигига бу ҳадиси шариф далолат қилади. Жаноби Фахри Коинот (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) амакилари ҳазрати Аббос (розияллоҳу анҳу) га: “Амаки! Сизга бир яхшилик қилайинми?” дедилар ва тасбеҳ намозининг ўқилишини ўргатдилар. Бу намозни ўқиган кишининг аввалги ва кейинги, эски ва янги, каттаю кичик, ошкораю махфий, билиб - билмай қилган гуноҳларининг барчасини, ҳатто Олиж воҳасининг қумлари қадар кўп бўлса ҳам, Аллоҳ таоло кечирешини айтдилар. Сўнг: “Қодир бўлсангиз, бу намозни ҳар куни бир марта ўқинг. Ҳар куни ўқиёлмасангиз, ҳар жума куни бир марта ўқинг. Бунга кучингиз етмаса, ҳар ойда бир марта ўқинг. Бунга ҳам қодир бўлмасангиз, ҳеч бўлмаганда бир йилда бир марта ўқинг. Буни ҳам бажаролмасангиз, умрингизда бир марта бўлса-да бу намозни ўқинг”, дедилар (*Имом Термизий ва Абу Довуд ривояти*).

ҚУРЪОНИ КАРИМДАН БАЪЗИ ДУОЛАР

Аллоҳ таоло бундай марҳамат қилади: «Сиздан (эй Муҳаммад!) бандаларим Менинг ҳақимда сўрасалар, (айтинг) Мен уларга яқинман. Менга илтижо қилувчининг дуосини ижобат этурман. Бас, улар ҳам Мени (даъватларимни) ижобат (қабул) этиб, Менга имон келтирсинлар, шояд (шунда) тўғри йўлга тушиб кетсалар» (*Бақара сураси, 186-оят*).

«Эй Раббимиз! Биз ўзимизга (ўзимиз) зулм қилдик. Агар бизни кечирмасанг ва бизга раҳм қилмасанг, биз, албатта, зиён кўрувчилардан бўлиб қолурмиз» (*Аъроф сураси, 23-оят*).

«Раббим! Мен Сендан ўзим (яхши) билмаган нарсани сўрашимдан паноҳ тилайман. Агар мени кечирмасанг ва менга раҳм қилмасанг, албатта, зиён кўрувчилардан бўлиб қолурман» (*Худ сураси, 47-оят*).

«Эй Раббим, бу бузғунчилар қавми устидан Ўзинг мени ғолиб қил!» (*Анкабут сураси, 30-оят*).

«Эй Раббим! Мени ва зурриётимдан (кўп фарзандларимни) намозни баркамол адо этувчи қилгин! Эй Раббимиз! Дуоимни қабул эт! Эй Раббимиз! Ҳисоб-китоб қилинадиган (қиёмат) куни мени, ота-онамни ва

(барча) мўминларни мағфират қилгин!» (Иброҳим сураси, 40–41-оятлар).

«Эй осмонлар ва Ерни ижод этган Зот! Дунёю охиратда Ўзинг эгамдирсан. (Ажалим етганида) мусулмон ҳолимда вафот эттир ва мени солиҳлар (қатори)га қўшгин!» (Юсуф сураси, 101-оят).

«Таваккулни Аллоҳга қилдик. Эй Раббимиз! Биз билан қавмимиз ўртасида ҳаққоний ҳукм қил! Сен ҳукм қилувчиларнинг яхшисидирсан» (Аъроф сураси, 89-оят).

«Эй Раббим! (Бу қийин вазифага) бағримни кенг қилгин ва ишимни осон қилгин ҳамда тилимдан тугунни (дудукликни) ечиб юборгин, (токи) улар (қавмим) гапимни (яхши) англасинлар» (Тоҳо сураси, 25–28-оятлар).

«Эй Раббим! Ўзинг менга (бу) золимлар қавмидан нажот бергин!» (Қасас сураси, 21-оят).

«Сендан ўзга илоҳ йўқдир. Сен (барча) нуқсонлардан покдирсан. Дарҳақиқат, мен (ўзимга) зулм қилувчилардан бўлдим» (Анбиё сураси, 87-оят).

«Эй Раббим! Мени ёлғиз ташлаб қўйма (меросхўр фарзанд ато эт!) Сен (Ўзинг) ворисларнинг яхшироғидирсан» (Анбиё сураси, 89-оят).

«Раббим, менга (ҳам) ўз ҳузуригдан пок зурриёт ато эт! Дарҳақиқат, Сен дуони эшитувчидирсан» (Оли Имрон сураси, 38-оят).

«Эй Раббимиз, бизни ҳидоят йўлига солганингдан кейин дилларимизни (тўғри йўлдан) оғдирма ва бизга ҳузурингдан раҳмат ато эт! Албатта, Сен Ваҳҳоб (барча неъматларни текин ато этувчи)дирсан» (Оли Имрон сураси, 8-оят).

«Эй Раббим! Мени (қабрга) содиқлик билан (гуноҳларим кечирилган ҳолимда) киритгин ва (тирилтирганингда ҳам) содиқлик (розилигинг билан) чиқаргин ҳамда мен учун ўз даргоҳингдан бир мадад берувчи ҳужжат ато қилгин» (Исро сураси, 80-оят).

«Эй Раббим! Менга (кофирларга) ваъда қилинаётган нарса (азоб)ни кўрсатсанг-чи?! Эй Раббим! (ўшанда) мени у золимлар қавми ичида (турувчи) қилмагин!». «Эй Раббим! Мен Сендан шайтонларнинг васвасаларидан паноҳ беришингни сўрайман. Яна мен Сендан, эй Раббим, улар менинг ҳузуримга келишларидан паноҳ сўрайман». «Эй Раббим! (Гуноҳларимизни) мағфират эт ва (ҳолимизга) раҳм айла! Сен (ўзинг) раҳм қилувчиларнинг яхшисидирсан». (Муъминун сураси, 93,-94-,97-,98-,118-оятлар).

«Эй Раббим! Менга илмни зиёда эт!» (Тоҳо сураси, 114-оят).

«Эй Раббимиз, бизлар Сенга имон келтирганмиз. Бас, бизнинг гуноҳларимизни кечир ва бизни дўзах азобидан асра!» (Оли Имрон сураси,16-оят).

ҲАР ХИЛ ДУОЛАР

Ўқилиши: *Роббигфир варҳам ваҳдини илат-ториқил-ақвам ва та-жаваз ʔамма таʔлам, иннака антал-азизул акрам.*

Аллоҳумма инни асʔалукал-ʔафва вал-ʔофията фид-дунйа вал-ахиро.

Маъноси: Парвардигорим, мени раҳмат ва мағфират эт. Тўғри йўлга бошла. Ўзинг билган гуноҳларимни кечир. Ўзинг карамлисан. Илоҳо, Сендан икки дунёда афв ва офият тилайман.

* * *

Ўқилиши: *Аллоҳумма инни асʔалукал-ҳуда ват-туқо вал-ʔафафа вал гина.*

Аллоҳуммағфирли варҳамни ваҳдини ваʔафини варзуқни.

Аллоҳумма йа мусоррифал-қулуб, сорриф қулубана ʔала тоʔатик.

Аллоҳумма инни аʔузу бика минал ʔажзи вал-касали вал-жубни вал-ҳарами вал-бухли ва аʔузу бика мин фитнатил-маҳйа вал-мамати ва долаʔ ад-даини ва ғолаба-тир-рижал.

Маъноси: Илоҳо, мен Сендан ҳидоят, тақво, офият ва бойлик тилайман. Илоҳо, мени мағфират эт ва раҳматингга сазовор қил. Илоҳо, қалбимизни ўз тоатингга мойил қил. Илоҳо, Сен-

дан ожизлик, дангасалик, кўрқоқлик, бахиллик каби иллатдан паноҳ сўрайман. Яна Сендан ҳаёт ва мамот фитналаридан, ортиқча қарздор бўлишдан ва ғанимларга мағлуб бўлишдан паноҳ тилайман.

* * *

Ўқилиши: Аллоҳумма инни аъзу бика минал-ъажзи вал касали вал жубни вал бухли вал ҳамми ва ъазабил-қобри.

Аллоҳумма ати нафси тақваҳа ва заккиҳа анта хойру ман заккаҳа, анта валиюҳа ва мавлаҳа.

Маъноси: Илоҳо, Сендан ожизлик, дангасалик, кўрқоқлик, бахиллик, ғам-ташвиш, қабр азоби каби нарсалардан асрашингни сўрайман. Илоҳо, менга тақво насиб эт, нафсимни пок эт. Сен барча инсонларнинг Хожасисан.

* * *

Ўқилиши: Аллоҳумма инни аъзу бика мин шаррис самъи ва мин шаррил басари ва мин шаррил лисани ва мин шаррил қолби ва мин шаррин нийяти.

Маъноси: Илоҳо, мен Сендан кулоқ, кўз, тил, қалб ва ният ёмонликларидан асрашингни сўрайман.

* * *

Ўқилиши: Аллоҳумма инни аъзу бика минал бароси вал-жунуни вал-жузами ва саййиъил-асқом.

Аллоҳумма инни аъзуз бика минат-тарадий ва аъзуз бика минал-ғароқи вал ҳароқи вал-ҳарами ва аъзуз бика ан ятахаббатонииш-шайтону ʔиндал-мавт ва аъзуз бика ан амота фи сабилика мудбирон ва аъзуз бика ан амота ладигон.

Маъноси: Илоҳо, мен Сендан ёмон касалликлардан ва қаттиқ беморликлардан асрашингни сўрайман. Илоҳо, турли офатлардан ва бало-лардан, оғир дамда шайтоннинг васвасасидан ва фожиали ўлимлардан асрашингни сўрайман.

* * *

***Ўқилиши:* Аллоҳумма инни асʔалука мин хойри ма саʔалака минҳу набийюка Муҳаммадун соллаллоҳу ʔалайҳи ва саллам ва наъзуз бика мин шарри ма истаʔазака минҳу набийюка Муҳаммадун соллаллоҳу алайҳи ва саллам ва антал-мустаʔану ва ʔалай-кал-балагу ва ла ҳавла ва ла қуввата илла биллаҳ.**

Маъноси: Илоҳо, Пайғамбаринг Муҳаммад (алайҳиссалом) сўраган яхши нарсаларни мен ҳам сўрайман, Пайғамбаринг нима нарсалардан асрашингни сўраган бўлса, мен ҳам улардан асрашингни сўрайман. Ўзинг ёрдам берувчисан. Сендан ўзгада куч-қувват йўқ.

* * *

***Ўқилиши:* Аллоҳумма солли ва саллим ʔала Муҳаммадин ва ʔала али Муҳаммад.**

Маъноси: Илоҳо, Пайғамбаринг Муҳаммад (алайҳиссалом)га ва у зотнинг оилаларига савабот ва саломлар нозил эт.

* * *

Ўқилиши: Аллоҳумма иннака қулта удъ-уни астажиб лакум ва иннака ла тухли-фул-миъад, ва инни асъалука кама ҳадайтани лилислами ан ла танзаъаху минни, хатта татаваффани ва ана муслимун.

Маъноси: Эй бор Худоё, Мендан сўранглар, ижобат қиламан, деб айтдинг, албатта, Сен ваъдангга хилоф қилмагайсан. Эй бор Худоё, ҳидоят неъматини бериб, мени Исломга мушарраф қилдинг, энди уни мендан муслмон ҳолда ўлгунимча айирма. Илоҳо, Ўзинг бизларни бу динда собитқадам эт.

* * *

Ўқилиши: Аллоҳумма инни асъалука ийманан даиман ва яқийнан содиқон ва ғилман нафиъан ва қолбан хошиъан ва лисанан закирон ва асъ-алукал ғафва вал-ғафията вал-маъафата даъиматан фид-дунйа вал-ахиро.

Маъноси: Илоҳо, Сендан доимий имон, мустаҳкам эътиқод, фойдали илм, қўрқувчи қалб, зикр этувчи тил, афв ва офият ва дунёю охиратда доимо хотиржамликни сўрайман.

* * *

Ўқилиши: Аллоҳумма йа муқоллибал-қулуби саббит қолби ғала диник.

Аллоҳумма аъинни ʔала зикрика ва шукрика ва ҳусни ʔибадатик.

Маъноси: Илоҳо, дилларни ўзгартириб турувчи Раббим, менинг дилимни Ўз динингда собит эт.

Илоҳо, Сени зикр этишимда, Сенга шукр этишимда ва чиройли ибодат қилишимда ёрдам бер.

* * *

Ўқилиши: Роббана лаа туахизна ин насийна ав ахтоъна.

Роббана ва лаа таҳмил ʔалайна исрон кама ҳамал-таҳу ʔалал-лазийна мин қоблина.

Роббана ва ла туҳаммилна ма ла тоқоталана бих, ваъфу ʔанна вағфир лана варҳамна, анта Мавлана, фансурна ʔалал-қовмил-кафирийн.

Маъноси: Парвардигоро, агар эсимиздан чиқарсак, хатога йўл қўйсак, бизларни жазолама, бизларнинг зиммамизга олдинги умматларга юклаганингдек оғир юкларни юклама, тоқатимиз етмайдиган нарсаларни бизларга буюрма, бизларни кечир, афв эт, раҳматингга ол, Сен бизларнинг ҳожамизсан, кофирлар устидан бизларга ёрдам бер.

* * *

Ўқилиши: Аллоҳумма инни аъзузу бика минал-қосвати вал гофлати вал-ʔайлати ваз-зиллати вал масканати. Ва аъзузу бика

минал куфри вал фақри вал-фусуқи ваишиқоқи ван-нифақи, ва суъил-ахлақи, ва зийқил-арзоқи, вас-сумъати, вар-рийаи, ва аъзузу бика минас-сомами вал-баками вал-ъама вал-жунуни вал-жузами вал-бароси ва саййиъил-асқом.

Маъноси: Илоҳо, Сендан тошбағирлик, ғафлат, қашшоқлик, хорлик, мискинлик каби иллатлардан асрашингни сўрайман. Яна Сендан куфрдан, фақирликдан, фиску фужурдан, низо ва адоватдан, ёмон хулқлардан, ризқи тангликдан, риёкорликдан, кўру кар бўлишдан, жиннилик ва ёмон касалликлардан асрашингни сўрайман.

Замзам ичилганда ўқиладиган дуо

Ўқилиши: *Аллоҳумма инни асъалука ғилман нафиъан ва қолбан хошиъан ва нуран сатиъан ва ризқон васиъан ва шифаан мин қулли дайн. Аллоҳумма инни ашробуху литағфироли. Аллоҳумма фағфирли. Аллоҳумма инни ашробуху мусташфиян биҳи. Аллоҳумма фаишфини.*

Маъноси: Илоҳо, Сендан фойдали илм, тақволи қалб ва ёруғ нур ва кенг ризқ ва барча иллатлардан шифо тилайман. Илоҳо, бу Замзам сувини Сендан мағфират сўраб ва дардларимга шифо талабида ичмоқдаман, Ўзинг шифо бер.

Равзаи муборакда ўқиладиган дуо
Ассаламу ғалайқа йа расулаллоҳи! Ассаламу ғалайқа йа хийраталлоҳи мин холқиҳи! Ассаламу ғалайқа йа ҳабибаллоҳи! Ассаламу ғалайқа йа саййидал-мурсалина ва хотаман-набиййина! Ассаламу ғалайқа ва ғала алика ва асҳабика ва аҳли байтика ва ғалан-набиййина ва саъирис-солиҳина!

Маъноси: Эй Аллоҳнинг Расули, сизга салом бўлсин! Эй Аллоҳнинг Ўз яратганлари орасидан танлагани, сизга салом бўлсин! Эй Аллоҳнинг суюкли бандаси, сизга салом бўлсин! Эй пайғамбарларнинг саййиди ва сўнггиси, сизга салом бўлсин! Сизга, оилангизга, уй аҳлингизга, бошқа пайғамбарларга ва солиҳларга саломлар бўлсин!

САҲОБАЛАР ЎҚИГАН ДУОЛАР

Ҳазрат Абу Бакр (розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Менга имон, сидқидиллик, соғлиқ, офият ва соғлом бир ният бер.

Ё Аллоҳ! Умримнинг охирини энг хайрлиси, амалимнинг ниҳоясининг хайрлиси ва Сенинг жамолингни кўрадиган кунимни кунларимнинг энг хайрлиси қил!

Ҳазрат Умар (розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Мени ногаҳон ўлимдан ё ғафлатда қолдиришинг ёки ғофиллардан қилишингдан асрашингни сўрайман.

Ё Аллоҳ! Мени яхшилар орасида ўлдир, ёмонлардан қилма, оташ азобидан асра ва яхшилар қаторига қўшгин.

Ҳазрат Али (розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Бало ва мусибатлардан, омадсизликдан, душманлар билан тортишишдан, ҳибс этилишдан, кишанланишдан ва калтакланишдан мени асра.

Ё Аллоҳ! Менинг гуноҳларим Сенга зарар қилмайди. Сенинг менга марҳамат қилишинг Сенинг марҳаматингни камайтирмайди.

**Абдуллоҳ ибн Масъуд
(розияллоҳу анҳу) дуоси**

Ё Аллоҳ! Сендан ўзгармас кучли имон, ту-
ганмас неъмат ва ҳулд жаннатининг энг юқо-
ри даражасида Пайғамбаринг билан бирга
қилишингни сўрайман.

Эй Раббимиз! Келишолмаганларимизни
яраштир, бизни Исломи йўлига ҳидоят айла,
бизни зулматдан ёруғликка чиқар. Биздан
ошкор ва яширин барча ёмонликларни кет-
каз. Кўзларимизга, қулоқларимизга, қалбла-
римизга, ишларимизга, аёлларимизга ва
фарзандларимизга барака ато айла, гуноҳла-
римизни кечир. Шубҳасиз, Сен марҳаматли
ва гуноҳларни кечиргувчисан. Бизни неъма-
тингга шукр этувчи, ҳамд айтувчи қил ва неъ-
матингни биздан аяма! («Ал-Канз», «Ал-Мун-
таҳаб»дан.)

**Абдурахмон ибн Авф
(розияллоҳу анҳу) дуоси**

Абу Ҳайёж Асадий (розияллоҳу анҳу)дан:
«Бир куни Байтуллоҳни тавоф қилаётган бир
одамнинг тинимсиз: «Ё Аллоҳ! Мени наф-
симнинг очкўзлиги (тамагирлиги)дан асра!»
дея дуо қилаётганини кўрдим. Унга яқинла-
шиб дедим:

— Аллоҳдан шундан бошқа сўрайдиган
нарсанг йўқми? Фақат бир дуони қайтаряпсан?

– Агар нафсимнинг очкўзлигидан (тама-гирлигидан) сақлансам, на ўғрилиқ, на зино ва на бирор гуноҳ қиламан, – деди.

Қарасам, у одам Абдурахмон ибн Авф (розияллоҳу анҳу) экан (*Тафсири Ибн Касирдан*).

Ҳазрат Билол (розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Менинг ёмонликларим ва нуқсонларимни кечиргин.

Абу Дардо (розияллоҳу анҳу) дуоси

Билол ибн Саъд (розияллоҳу анҳу)дан: Абу Дардо (розияллоҳу анҳу) дер эди:

Ё Аллоҳ! Хаёл тарқоқлигидан асрашингни сўрайман.

“Хаёл тарқоқлиги нима?”, дея сўрашди.

“Кишининг ҳар бир дарада бир мулки бўлишидир”, дея жавоб берди у.

Ё Аллоҳ! Олимларнинг қалблари менга лаънат ўқишидан паноҳ сўрайман, дея дуо қилган Абу Дардодан сўрашди:

“Олимларнинг қалбларининг лаънат ўқиши қандай бўлади?”

“Менга нисбатан нафрат этишларидир”, деди Абу Дардо.

Зайд ибн Собит
(розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Сендан бола-чақам ва қўл остимда менга қараб қолган кулларимни боқишга етгулик бойлик сўрайман. Ва бирор қариндошимнинг қариндошлик ҳақини адо этолмаганим учун мени баддуо қилишидан паноҳ тилайман.

Саъд ибн Убода
(розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Сенга ҳамд айтишни менга насиб эт.

Ибн Аббос
(розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Мени берган ризқингга қаноат этгувчилардан айла, менга берган ризқни баракотли қил ва орқада қолдирган ҳар нарсамни Ўзинг асра.

Анас
(розияллоҳу анҳу) дуоси

Ё Аллоҳ! Уни (мусулмон биродаримни) кечалари ибодат қилувчи ва кундузлари рўзадор кишилар дуосининг баракотидан маҳрум этма.

Исми Аъзам дуолари

Анас ибн Молик (розияллоҳу анҳу)дан: «Ҳазрати Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) ҳузурларида бир одам намоз ўқир эди. У одам намоздан сўнг дуо қилиб бундай деди: **«Аллоҳумма инний асъалука би анна лакал-ҳамду ла илаҳа илла Антал Маннану бадиъус-самавати вал-арзи, йа зал-жалали вал-икром, йа Ҳайю йа Қоййўм».**

«Ё Аллоҳ, Сендан сўрайман. Зеро, ҳамд Сенгадир. Сендан Ўзга ҳеч бир илоҳ йўқдир. Сен Маннонсан: мўл-кўл берувчисан, осмонлару ерни бемисл яратган Сенсан. Эй жалол ва икром эгаси! Эй мавжудотга ҳаёт бергувчи, доимо тирик ва махлуқотларнинг эҳтиёжини расо этувчи Аллоҳ! Дуоимни қабул айла!»

Расули акрам (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) унинг дуосини эшитиб, бундай марҳамат қилдилар: «Аллоҳ таолога исми аъзами билан дуо қилди. Аллоҳ у исмининг ҳаққи-ҳурмати, истаса, дуони қабул қилади».

* * *

Саъд ибн Абу Ваққос (розияллоҳу анҳу)дан ривоят қилинишича, Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) бундай дедилар: «Зуннун (Юнус) (алайҳиссалом) балиқ қорнида бундай дуо қилган: **“Лаа илаҳа**

илла анта, субҳанака, инний кунту ми-наз-золимийн”.

Маъноси: «Сендан ўзга илоҳ йўқдир. Сен (барча) нуқсонлардан покдирсан. Дарҳақиқат, мен (ўзимга) зулм қилувчилардан бўлдим» (*Анбиё сураси, 87-оят*).

Ҳазрат Ойша (розияллоҳу анҳо)дан: «Бир куни Аллоҳ Расули (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)нинг бундай дуо қилаётганларини эшитдим:

«Аллоҳумма инний асъалука бисми-кат-тоҳирит-тоййибил-мубарокил-аҳабби илайкал-лазий иза дуъийта биҳи ажабта ва иза суилта биҳи аътойта ва изас-турҳимта биҳи роҳимта ва изас-туфрийжа биҳи фаррожта».

Маъноси: «Ё Аллоҳ, сенга суюкли, пок, гўзал ва муборақ исминг билан Сендан сўрайман. У исминг-ла дуо қилинса, қабул этасан. Унинг ҳурматида Сендан бир нарса сўралса, берасан. Унинг ҳурматида марҳамат исталса, марҳамат этасан. Унинг ҳурматида Сендан қийинчиликлардан халос бўлиш сўралса, қутқарасан. Ғам-андухларни кетказасан» (*Ибн Можа. «Дуо», 3859-ҳадис*).

Асмо бинти Язид (розияллоҳу анҳо)дан: «Жаноб Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) бундай марҳамат қилганлар: Исми Аъзам ушбу икки оятдадир: **«Ва илахукум**

илаҳун ваҳид, лаа илаҳа илла ҳувар-роҳ-манир-роҳийм».

Маъноси: «Сизнинг илоҳингиз ягона илоҳдир. Ундан бошқа илоҳ йўқдир. У меҳрибон ва раҳмлидир» (*Бақара сураси, 163-оят. Абу Довуд. «Солат», 1496-ҳадис*).

Иккинчиси, Оли Имрон сурасининг илк оятларидир: «Алиф, Лам, Мим. Аллоҳу ла илаҳа илла ҳувал-ҳайюл-қоййум».

Маъноси: «Алиф, Лом, Мим. Аллоҳ – Ундан ўзга илоҳ йўқдир. (У) ҳамиша Барҳаёт ва абадий Турувчидир» (*Абу Довуд. «Солат», 1496-ҳадис*).

* * *

Шифо истаб ўқиладиган дуо

Бирор касалликка йўлиққан киши, бу касалликдан халос бўлиши учун дарров мутахассис шифокорларга мурожаат қилиши, унинг тавсияларига амал қилиб, айна пайтда дуо ҳам қилиши лозим. Бу дуоларни беморнинг ўзи ўқиши ёки биров унга ўқиши мумкин. Таҳоратли ҳолда, аввало, Фотиҳа сураси, сўнгра Қуръони каримдан шифо оятлари ўқилади.

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм. «Ва яшфи судуро қовмин муъминийна ва юзҳиб ғойзо қулубиҳим». *Маъноси:* «...ҳамда мўминлар қавми сийналарига шифо беради ва дилларидаги аламни кетказди» (*Тавба сураси, 14–15-оятлар*).

«Йа айюҳан-насу қод жааткум мавъизотун мин Роббикум ва шифаун лима фис-судури ва худан ва роҳматан лил-муъминийн».

Маъноси: «Эй одамлар! Сизларга Раббингиздан ваъз (насихат), диллардаги нарса (ширк ва бошқа иллатлар)га шифо ва мўминларга ҳидоят ва раҳмат келди» (*Юнус сураси, 57-оят*).

«Ва нуназзилу минал Қуръани ма ҳува шифаун ва роҳматун лил-муъминийн».

Маъноси: «(Биз) Қуръондан мўминлар учун шифо ва раҳмат бўлган (оят)ларни нозил қилурмиз» (*Ал-Исро сураси, 82-оят*).

«Қул ҳува лил-лазийна аману худан ва шифаун».

Маъноси: «Айтинг: «(Ушбу Қуръон) имон келтирган зотлар учун ҳидоят ва (дилдаги маънавий иллат учун) шифодир» (*Фуссилат сураси, 44-оят*).

Бу оятлар ўқилгач, бундай дуо этилади: **«Аллоҳумма Роббан-наси азҳибил-баъса, ишфи Анташ-шафий ла шифаъа илла шифаъука, шифаъан ла юғодиру сақоман».** «Ё Аллоҳ, эй инсонларнинг Рабби, касалликни арит! Касалликни қолдирмайдиган шифо бер. Шифо бергувчи фақат Ўзингсан. Сендан ўзга шифо бергувчи йўқдир» (*Абу Довуд. «Жаноиз», 3107-ҳадис*).

Аллоҳумма ишфи ѓабдака янкаъ лака ѓадувван ав ямиш лака ила солатин.

«Ё Аллоҳ, шу бандангга шифо бер, у Сенинг бир душманингни нобуд қилсин ёхуд Сенинг ризолигингга эришмоқ учун намоз ўқишга юриб борсин».

«Бисмиллаҳи арқика мин кулли шайъин юъзика мин шарри кулли нафсин ав ѓайни ҳасидин. Аллоҳумма яшфийка, бисмиллаҳи арқика».

«Сенга изтироб берувчи ҳамма нарсадан, ҳар ҳасадгўй нафсдан ёхуд кўздан Аллоҳнинг номи ила сенга шифо сўрайман. Аллоҳ номи ила сенга шифо сўрайман» (*Имом Термизий. «Жаноиз», 972-ҳадис*).

Никоҳ кечасида ўқиладиган дуо

Икки ракат намоз ўқиб, Аллоҳдан масъуд бўлишларини сўраб дуо қилгач, «Бисмиллаҳ» айтиб **«Роббана ҳаблана мин азважина ва зуррийятина қуррота аъйунин ваъжална лил-муттақийна имама».** Маъноси: «Парвардигоро, хотинларимиздан ва зурриётларимиздан бизларга кўз қувончини бахш эт ва бизларни тақводорларга пешво қилгин!» (*Фурқон сураси, 74-оят*) оятини ўқиб, завжаси билан бирга бўлишдан олдин **«Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм. Аллоҳумма жаннибнаш-шайтона ва жаннибиш-шайтона ма розақтана».** Маъноси: «Ё Аллоҳ, шай-

тонни биздан ва бизга ато этганинг фарзанддан узоқлаштир» (Имом Бухорий. «Никоҳ», 66) дуосини ўқийди.

Ҳомиладор аёлнинг дуоси

Ҳомиладор аёл тиббий муолажалардан ўтиш билан бирга, диний вазифаларни адо этиши ва фурсат топиши билан «Оятал курси» ва «Шарҳ» сурасини, сўнг бу дуони ўқиши мақбулдир:

«Аллоҳумма аътина сиҳҳатан ва ʔафийатан ва авладан солиҳин ва ризқон васиъан ва дуъаъан мақбулан».

Маъноси: «Ё Аллоҳ, бизга соғлиқ ва офият бер. Хайрли фарзандлар эҳсон эт. Мўл ризқ бер, дуоимни қабул айла».

Солиҳ фарзанднинг ота-онаси ҳақиға дуоси

Исломий тарбия кўрган инсон ота-онаси кексайганда, уларни хорламайди, дилларини ранжитмайди. Уларнинг ҳақларига бундай дуо қилади:

«Роббир-хамхума кама роббайаний соғийро».

Маъноси: «Парвардигоро, ота-онамга марҳамат эт, улар мени марҳамат-ла вояга етказганлари каби» (Таҳрим сураси, 8-оят).

Масжидга кираётганда...

Аллоҳумма-афтаҳ ли абваба роҳматик.

Маъноси: «Ё Аллоҳ, менга раҳмат эшикларингни оч».

Масжиддан чиқаётганда...

Аллоҳумма инни асъалука мин-фазлик.

Маъноси: «Ё Аллоҳ, Сенинг фазлинг ва карамингни сўрайман».

Қабр зиёратида ўқиладиган дуо

«Ассаламу ғалайкум йа аҳлал-қубур. Яғфируллоҳу лана ва лакум, антум салафуна ва наҳну бил-асари».

Маъноси: «Ассалому алайкум, эй қабр аҳли. Аллоҳ бизни ва сизларни мағфират этсин. Сизлар биздан олдин келгансиз, биз ҳам сизнинг ортингиздан келамиз».

Ҳожатхонага киришдан олдин...

«Аллоҳумма инний аъзузу бика мин-нар-рижсил-хобисил-мухбиси минаш-шайтониррожийм».

Маъноси: «Ё Аллоҳ, ифлос ва ёмон нарсалардан ва қувилган шайтоннинг ёмонлигидан асрашингни сўрайман».

Ҳожатхонадан чиққанда...

«Алҳамдулиллаҳиллазий азҳаба анний ма-юъзини ва амсака ғалайя ма янфауний, ғуфронака роббана ва илайкал-масир».

Маъноси: «Мендан азият берувчи нарсани кетказиб, фойдалисини қолдирган Аллоҳга ҳамд бўлсин. Ё Аллоҳ, Сенинг мағфиратингни сўрайман. Эй Раббимиз, қайтишимиз Сенгадир».

Уйдан чиқаётганда...

«Бисмиллаҳи таваккалту ъалаллоҳи, ва ла ҳавла ва ла қуввата илла биллаҳ».

Маъноси: «Аллоҳ номи ила, Аллоҳга таваккал қилган ҳолда... Ҳаракат ва қувват Аллоҳнинг иродасисиз бўлмас» (*Абу Довуд. «Адаб», 5094-ҳадис*).

Уйга кираётганда...

Аллоҳумма инний асъалука хойрол-мав-лажи ва хойрол-махрожи бисмиллаҳи валажна ва бисмиллаҳи хорожна ва ъалаллоҳи Роббина таваккална.

Маъноси: «Ё Аллоҳ, Сендан кираётганим ва чиқаётганим жойларнинг яхшисини сўрайман. Аллоҳнинг номи ила кирдик, Аллоҳнинг номи ила чиқдик. Раббимиз Аллоҳга таваккул этдик».

Дастурхон дуоси

«Алҳамдулиллаҳиллазий атъамана ва сақона важаъалана минал-муслимийн».

Маъноси: «Бизни едириб-ичирган ва му-сулмонлардан қилган Аллоҳга ҳамд бўлсин».

Фарзанд тилаш дуоси

«Робби ла тазарни фардав ва анта хой-рул варисийн».

Маъноси: «Парвардигорим! Мени (ворисиз) ёлғиз қолдирма. (Агар ворис бермасанг ҳам) Сенинг Ўзинг ворисларнинг энг яхшисан» (*Анбиё сураси, 89-оят*).

Ғазабланганда ўқиладиган дуо

«Аллоҳуммағфир лий занбий ва азҳиб зойзо қолбий ва ажирний минаш-шайтонир-рожийм».

Маъноси: Ё Аллоҳ, гуноҳларимни кечир, қалбимнинг шиддатини (ғазабини, алангасини) кетказ ва мени шайтоннинг ёмонлигидан асра.

Шунда ҳам ғазаб кетмаса, имкон топилса, таҳорат олиб икки ракат намоз ўқиш, «Алам нашроҳ лака...» сурасини тиловат қилиш ва юқоридаги дуони такрорлаш лозим.

Кўз тегишига қарши ўқиладиган дуо

Кўз тегишига қарши Фотиҳа сураси ва «Оятал курси»дан сўнг ушбу оятлар ўқилади:

«Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм. Ва ин якадуллазийна кафару лаюзлиқунака би абсорихим ламма самиъуззикро ва яқулуна иннаҳу ламажнун. Ва ма ҳува илла зикрул-лил-ъаламинин».

Маъноси: «Бас, Парвардигори уни (қайтадан пайғамбарликка) танлаб, солиҳ (пайғамбар)лардан қилди. Албатта, кофир бўлган кимсалар Зикрни (Қуръонни) эшитган вақтларида, Сизни кўзлари билан (тикилиб) йиқитаёзурлар ва «албатта, у мажнун», – дерлар. Ҳолбуки, у (Қуръон барча) оламлар учун эслатмадир» (*Қалам сураси, 51–52-оятлар*).

Садақа бераётганда... **«Роббана тақоббал минна иннака антас-самийул ғалийм».**

Маъноси: «Эй Раббимиз, биздан уни қабул айла, чунки Сен эшитгувчи ва билгувчисан».

Аксирган кишига жавоб дуо

Аксирган киши, ёнида бирор одам бўлса ҳам, бўлмаса ҳам, «Алҳамдулиллаҳ» дейди. Жаноби Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам) аксирган кишига ёнидагиларнинг «Ярҳамукаллоҳ» (Аллоҳ сенга марҳамат этсин) дейишини тавсия қилганлар. Акса урган киши эса «Ярҳамукаллоҳу ва иййакум ва яғфиру лана ва лакум» (Аллоҳ бизга ҳам, сизга ҳам раҳмат айласин, бизни ҳам, сизни ҳам афв этсин) ёхуд «Яҳдина ва яҳдийкумуллоҳ» (Аллоҳ бизни ҳам, сизни ҳам ҳидоятга бошласин) дейди.

Уловга минаётганда ўқиладиган дуо

«Оятал курси» ўқилгач, **«Субҳаналлазий сах-хоро лана ҳаза ва ма кунна лаҳу мукринийн.**

Ва инна ила роббина ламунқолибун. Бисмиллахи мажроҳа ва мурсоҳа. Инна роббий лағофурур-Роҳийм» дейилади.

Давомида куйидагича дуо айтилса ҳам бўлади: «Ё Аллоҳ, Сенинг номинг билан йўлга чиқмоқдаман. Менга соғлиқ ва ҳалол касб насиб этганинг учун Сенга шукрлар айтаман. Йўл давомида мени ва уловимга минган йўловчиларни бало-қазолардан, турли хавфу хатарлардан Ўзинг асра, ёрдамнингни дариг тутма биздан, ё Раббий. Биз қанчалар гуноҳкор бўлмайлик, Сен бизни мағфират эт. Манзилимизга эсон-омон етиб боришни насиб айла. Фарзандларимизни етим қолдирма, Парвардигоро. Қайтишимизда оиламизни ғам-андуҳсиз кўрмоқни лутф айла. Сен ҳамма нарсага қодир Зотсан, Ё Аллоҳ».

Сафар дуоси

«Аллоҳумма илайка таважжсаҳту ва бика иътасомту. Аллоҳумма акфини ма аҳамани ва ма ла аҳтамму лаҳу. Аллоҳумма заввиднит-тақва, вағфирли занби ва важжихни лил-хойри айна ма таважжсаҳту».

Маъноси: «Ё Аллоҳ, Сен томон интилдим. Сенга юкиндим. Ё Аллоҳ, мени андишалантирган ёхуд андишалантирмаган хусусларда Сен менга кифоя қил. Тақвони менга озуқа қил, Ё Аллоҳ! Гуноҳимни кечир ва қаерга бормайин, мени доимо яхшиликка бошла, ё

Раббий». (Пайғамбаримиз (соллаллоҳу алайҳи ва саллам), ҳар гал йўлга чиққанда бу дуони ўқир эдилар.) (*«Ал-азкор»*, 195-бет).

«Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм. Субҳаналлазий сахҳора лана ҳаза ва ма кунна лаҳу мукринийн. Ва инна ила Роббина ла мунқолибун».

Маъноси: «Бу уловларни бизнинг хизматимизга берган Аллоҳ буюқдир. У барча айбу нуқсонлардан покдир. Аллоҳ буни измимизга бўйсундирмаса, бизнинг буларга кучимиз етмас эди» ояти ўқилади ва уч марта «Алҳамдулиллаҳ» ва уч марта «*Аллоҳу акбар*» дегач:

Субҳанака инни золамту нафси фағфирли, иннаҳу ла яғфируз-зунуба илла Анта.

Маъноси: “Аллоҳ айбу нуқсонлардан покдир, мен ўз нафсимга зулм қилдим. Ё Аллоҳ! Мени кечир. Чунки Сендан бошқа кечиргувчи йўқ”, дейди (*«Аз-азкор»*, 145-бет).

Ўлим хабарини эшитганда

ўқиладиган дуо

«Инна лиллаҳи ва инна илайҳи рожиъун».

“Биз Аллоҳникимиз, яна Унга қайтамиз”.

САЛАВОТЛАР

Салоти мунжия

«Аллоҳумма солли ъала саййидина Муҳаммадин ва ъала али саййидина Муҳаммад, салатан тунжина биҳа мин-жамиъил аҳвали вал афат. Ва тақзи лана биҳа жамиъал ҳажат ва тутаҳҳируна биҳа мин-жамиъис-саййиат. Ва тарфаъуна биҳа ъалад-дароҷат ва тубаллиғуна биҳа ақсол-ғойоти, мин-жамиъил хойроти фил-ҳайати ва баъдал мамат».

Маъноси: Ё Аллоҳ! Жаноби Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафога беадад салот ва салом бўлсин. Бу салотлар, саломлар ва дуолар билан бизни ҳар турли бало ва мусибатлардан халос эт, барча эҳтиёжларимизни кетказиб, бизни гуноҳлардан покла. Бизни юксак даража ва мартабаларга кўтар. Ё Аллоҳ! Бу салот ва саломлар туфайли ўлгандан кейин хайр (яхшилик)ларга ноил бўлайлик.

Салоти фатҳия

«Аллоҳумма солли ва саллим ва барик ъала саййидина Муҳаммадинил-фатихи лима углиқо вал-хотими лима сабақо, Насирил-ҳаққи билҳаққи, вал ҳадий ила сиротикал-мустақим ва ъала алиҳи ҳаққо қадриҳи ва миқдариҳил-ъазийм».

Маъноси: Ё Аллоҳ! Суюкли Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафога салот ва саломлар бўл-

син. Бизга беркитилган нарсаларни очиб берган Удир. Пайғамбарлар ҳалқасининг охири Удир, Ҳақнинг ҳақиқий ёрдамчиси Удир, инсонларга тўғри йўлни кўрсатган Удир! Унга ва яқинларига сўнгсиз салот ва саломлар бўлсин.

Салоти тафрижия

«Аллоҳумма соли солатан комилатан ва саллим салааман таамман ала Саййидина Муҳаммад танҳаллу бихил ʼуқоду ва танфарижу бихил қуробу ва туқзо бихил ҳоваижу ва тунаалу бихир роғоибу ва ҳуснул ховатими ва юстасқол зомаму биважҳиҳил карими ва ала олиҳи ва соҳбиҳи фи қулли ламҳатин ва нафасин би адади қулли маълумин лак».

Маъноси: Ё Аллоҳ, ҳар лаҳзаю ҳар нафасда Саййидимиз Муҳаммадга, у зотнинг оилаларига ва саҳобаларига Ўзингга маълум нарсалар ададича комил салавот ва тугал салом йўлла. У билан чигалликлар ечилсин, балолар арисин, ҳожатлар раво бўлсин, истакларга ва гўзал хотималарга етилсин, у билан ёмғирлар ёғсин.

ИСТИҒФОР ДУОЛАРИ

Саййидул истиғфор

Ривоят қилинишича, истиғфорларнинг энг афзали ушбудир: *«Аллоҳумма анта Робби. Ла илаҳа илла анта. Холақтани ва ана ʼабдука ва ана ʼала ʼаҳдика ва ваъдика маста-*

**тоъту, аъзуз бика мин шарри ма сонаъту ва
абуъу лака биниъматика ѓаллайя ва аъта-
рифу би зунуби, фағфирли зунуби иннаҳу ла
яғфируз-зунуба илла ант».**

Ё Аллоҳ! Сен менинг Раббимсан! Сендан ўзга илоҳ йўқ. Мени Сен яратдинг. Мен Сенинг қулингман. Мен кучим етгунча Сенга берган аҳд ва ваъдамда собитман. Қилган ишларим ёмонлигидан асрашингни сўрайман, берган неъматларингни эътироф қилдим. Гуноҳларимни тан оламан. Мени кечиргин, Ё Аллоҳ! Сендан ўзга кечиргувчи йўқдир (Имом Термизий. «Даъват», 3393-ҳадис).

Яна бир истиғфор дуоси

**«Астағфируллоҳ, астағфируллоҳ, астағ-
фируллоҳ ал-ѓазийм ал-Карийм, аллазий ла
илаҳа илла ҳу, ал-Ҳайюл- Қоййўм ва натубу
илайҳ ва насъалухут-тавбата вал-мағфи-
рота вал-ҳидаята лана иннаҳу ҳуват-тав-
вабур-роҳийм. Тавбата ѓабдин золимин ли-
нафсиҳи ла ямлику линафсиҳи мавтан вала
ҳайатан вала нушуро».**

Маъноси: Аллоҳдан мағфират сўрайман! Азим ва Карим, Ундан бошқа ҳеч илоҳ бўлмаган, Ҳайй ва Қайюм Аллоҳдан мағфират сўрайман. Унга қайтамиз. Тавбамазни қабул этиб, мағфират ва ҳидоят насиб қилишини тилаймиз, чунки У тавбаларни қабул қилгувчи, раҳмли, меҳрибондир. Нафсига зулм қилган,

ўлдириш ва қайта тирилтиришга ожиз бўлган банданинг тавбаси каби тавба қиламиз.

Намоздан сўнг ўкиладиган бошқа дуолар

Лаа илаҳа илаллоҳу ваҳдаҳу лаа шарийка лаҳ, лаҳул-мулку ва лаҳул ҳамд ва ҳува ʔала кулли шайʔин қодийр. Аллоҳумма лаа маниаʔ лима аʔтойта ва ла муʔтия лима манаʔта ва лаа янфаʔу зал-жадди мин-кал-жадд.

Маʔноси: Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ. Унинг тенги ва шериги йўқ. Мулк Уникидир. Ҳамд Унгадир. У ҳар нарсага қодирдир. Ё Аллоҳ! Сенинг берганингга монелик қилувчи ҳеч нарса йўқ. Бермаганингни берадиган ҳеч кимса йўқдир. Улуғ бўлган фойда бермайди. Улуғлик Сендандир (*Имом Муслим. «Масажид», 137*).

* * *

«Алҳамдулиллаҳи роббил аʔлабийн. Вал-ақибату лил-муттақийн, ва ла удвана илла ʔалаз-золимийн. Вассолату вас-саламу ʔала расулина Муҳаммадин ва ʔала алиҳи ва асҳабиҳи ажмаийн.

Аллоҳумма роббана, йа роббана тақоббал минна солатана ва қийамана ва рукуʔана ва таҳлилана ва тазарруʔана ва таммим

тақсирона ва ла тазриб биҳа вуужуҳана йа Мавлана.

Аллоҳумма атина сихҳатан ва ʼафиятан ва саʼадатан ва рифқон ва авладан солиҳин ва ʼилман нафиъан ва ризқон васиъан ва ʼамалан мақбулан, йа арҳамар-роҳимийн. Роббанағфирли валивалидаййа валил-муъминийна явма яқумул-ҳисаб».

Маъноси: Ҳамду сано оламларнинг Рабби Аллоҳгадир (Унга ҳамд бўлсин). Гўзал оқибат тақводорларгадир. Душманлик эса золимларгадир. Жаноби Пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафога, ул зотнинг яқинлари ва саҳобаларига салот ва салом бўлсин.

Ё Аллоҳ! Эй Раббимиз! Намозимизни, қиёмимизни, рукуларимизни, саждаларимизни, ўтиришларимизни, тазарру ва ниёзларимизни қабул айла. Нуқсон-камчиликларимизни мукамал қил. Эй Мавломиз! Камчиликларимизни юзимизга урма.

Ё Аллоҳ! Бизга соғлиқ ва офият, бахт ва ширин ҳаёт ва гўзаллик бер, хайрли фарзандлар насиб эт. Ё Раббим! Бизга фойдали илм, мўл ризқ ва мақбул амаллар насиб айла. Эй марҳаматлиларнинг энг марҳаматлиси бўлган Аллоҳим.

Эй Раббим! Мени, ота-онамни ва барча мўминларни кечир, бизни жаҳаннам азобидан асра.

Мундарижа

Сўзбоши (Усмонхон Алимов).....	3
Ислом ва имон шартлари.....	6
Имонни изҳор қилиш калималари.....	6
Аллоҳ таолонинг сифатлари.....	7
Икки имон калимаси.....	8
Олти диний калима.....	9
Таҳорат.....	12
Таҳорат қилиш тартиби.....	13
Таҳоратнинг фарзлари, суннатлари.....	16
Таҳоратни бузадиган ҳоллар.....	17
Ғусл.....	17
Таяммум.....	18
Аёлларга хос масалалар.....	20
Намоз.....	22
Ҳадислардан намуналар.....	25
Азон.....	27
Азон дуоси.....	28
Намоз ўқиш тартиби.....	28
Жума намози.....	50
Жаноза намози.....	50
Жаноза дуоси.....	51
Ҳайит намози.....	53
Намозни бузадиган ҳоллар.....	54
Намознинг вожиблари.....	56
Намознинг суннатлари.....	56
Намознинг мустаҳаблари.....	58
Сафарда намоз ўқиш.....	58
Имомга иқтидо қилиш.....	59
Қазо намозлари.....	63
Саждаи саҳв.....	65

Қирқ фарз.....	67
Муҳим вазифалар.....	69
Масжид одоблари.....	71
Дуо қабул бўладиган вақт ва ҳолатлар.....	73
Нафл намозлар.....	75
Қуръони каримдан баъзи дуолар.....	82
Ҳар хил дуолар.....	85
Зам-зам ичилганда ўқиладиган дуо.....	90
Равзаи муборақда ўқиладиган дуо.....	91
Саҳобалар ўқиган дуолар.....	92
Исми Аъзам дуолари.....	95
Шифо истаб ўқиладиган дуо.....	98
Никоҳ кечасида ўқиладиган дуо.....	100
Ҳомиладор аёлнинг дуоси.....	101
Солиҳ фарзанднинг ота-онаси ҳақиға дуоси.....	101
Масжилгакираётганда.....	101
Масжиддан чиқаётганда.....	102
Қабр зиёратида ўқиладиган дуо.....	102
Ҳожатхонага киришдан олдин.....	102
Ҳожатхонадан чиққанда.....	102
Уйдан чиқаётганда.....	103
Уйга кираётганда.....	103
Дастурхон дуоси.....	103
Фарзанд тилаш дуоси.....	103
Ғазабланганда ўқиладиган дуо.....	104
Кўз тегишига қарши ўқиладиган дуо.....	104
Аксирган кишига жавоб дуо.....	105
Уловға минилаётганда ўқиладиган дуо.....	105
Сафар дуоси.....	106
Ўлим хабарини эшитганда ўқиладиган дуо.....	107
Салавотлар.....	108
Истиғфор дуолари.....	109
Намоздан сўнг ўқиладиган бошқа дуолар.....	111

Диний-маърифий нашр

МЕН ҲАМ НАМОЗ ЎҚИЙМАН

Муҳаррирлар:	Абдул Жалил ХЎЖАМ, Жамшид ШОДИЕВ, Толибжон НИЗОМОВ
Бадий муҳаррир:	Равшан МАЛИКОВ
Саҳифаловчи:	Комилжон МАҲМУДОВ
Мусахҳиҳа:	Зебо ОМОНОВА

Нашриёт лицензия рақами: AI 146. 2009.14.08.
Босишга 2019 йил 26 мартда рухсат этилди.
Офсет қоғози. Қоғоз бичими 84x108 ^{1/32}
Ҳарф гарнитураси PTSerif. Офсет босма усули.
Ҳисоб-нашриёт т.: 6,8 Шартли б. т. 7,25
Адади: 5000 нусха. -сон буюртма.
Баҳоси келишилган нархда.

“Movarounnahr” нашриётида тайёрланди.
Нашриёт манзили: 100002, Тошкент шаҳар
Зарқайнар 18-берккўча 47а-уй.
Электрон почта: m-nashr@mail.ru.
Тел: (0-371) 227-34-30

“Sano-Standart” МЧЖ босмахонасида чоп этилди.
Тошкент шаҳри, Олмазор тумани, Широқ кўчаси, 100-уй.